Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 118 (1119)	Łódź, Poniedziałek 23 Maja 1927	פינפטער יאהרגאנג	לאדז, מאנטאג כא אייר תרפ"ז.	Nr. 113 1119

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71.

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

דער גרויסער וואהל-טאג אין ווארשא

ביז 80 פראצ. האבען זיך בעטייליגט אין די וואהלען.—געשלעגען, פערוואונדעטע און ארעסטען. — 111 מאל האט אינטערווענירט די פאגאטאוויע. — אנטיסעמיטישע אגיטאציע פון די ענדעקעס.

דער ציטוויילינגער וואהל-רעזולטאט

וו א ר ש א, 22. (4 א זייגער פארטאג) ציז איצט זענען שוין בעקאנט די רעזולטאטען פון די אפגעגע-בענע שטימען אין 150 וואהל קרייזען (אבוואדען) (פון 209). לויט דער דאזיגער ציטוויילינגער פעסטשטעלונג שטעלט זיך דער רעזולטאט דאר אזוי:

ליסטע 1 (רעכטע פ. צ.) 483;
" 2 (פ. פ. ס.) 53.190;
" 4 (בונד) 13.520;
" 5 (פועלי ציון לינקע) 52.28;
" 11 (נ. פ. ר.) 1348;
" 12 ("קאפס") 83.530;
" 14 (אונאפהענגיגע סאצ.) 2374;
" 16 (יודישער בלאק) 38.750;
" 25 (פילסודטשיקעס) 22.708

ס'איז פארויסצוזעהן, אז די ליסטע 2 וועט הא-בען 22 מאנדאטען; ליסטע 4—7 מאנדאטען; ליסטע 5—3-2; ליסטע 12—40-45; ליסטע 16—18-20; ליסטע 7—1 מאנ-דאט. ליסטע 25—17 מאנדאט. די איבריגע יודישע ליסטעס האבען נישט קיין אויסזיכטען אויף קיין מאנדאטען אינגילטיגע שטימען ביז 40.000.

דער נעכטיגער וואהל-טאג אין ווארשא.

ווארשא, 22 (11 ביינאכט. טעלע-פאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די וואהל-אגיטאציע האט זיך היינט אנגע-הויבען 7 אינדערפריה. אגיטאטארען זענען פון גאנץ פריה אן ארומגעגאנ-גען איבער די הויפען און דורך פייע-לעך, טרומייטערס און ארקעסטערס גערופען די וועהלער צו געהן צו די אורנעס. אויטא'ס זענען ארומגעפאהרען איבער די גאסען און געווארפען וואהל-אויפרופען. אין די קריסטליכע גאסען זענען איבער די הויפען אויך ארומגע-גאנגען הויף-זינגער און דורך ספעציעלע לידער גערופען צו געהן וועהלען.

אין די קריסטליכע גאסען האט די שטארקסטע אגיטאציע אנטוויקעלט דער ענדעקישער "קאפס", וועלכער האט פערשפרייט א ים מיט אנטיסעמיטישע וואהל-ליטעראטור, אין וועלכער ס'איז גערופען געווארען צו ראטעווען ווארשא געגען דער געפאהר פון יודען און קא-מוניסטען.

אין די יודישע גאסען האט זיך פון גאנץ פריה אן אנגעהויבען א לעבהאפ-טע בעוועגונג. אויך דא זענען ארום-געפאהרען אויטא'ס און ספעציעלע אגיטאטארען זענען ארומגעגאנגען דער-מאנען וועגען דעם חוב צו געהן צו די וואהלען. אין יודישען גע-גענד איז די וואהל-פרעקווענץ געווען א זעהר שטארקע. מ'רעכענט, אז ס'האבען זיך בעטייליגט א 70-80 פראצ. פון די וואהל-בערעכטיגטע. די בעטיי-ליגונג איז געווען א פיל גרעסערע, ווי בעת די לעצטע סיים וואהלען. אויך באגיפראטען-גאס, וואו די קריסטליכע בעפעלקערונג איז א פערהעלטנישמעסיג קליינע, האט דער "קאפס" ארגאניזירט אויטא'ס אויף אויטא 30 קראנקע פון ששליבאזשער שפיטאל, כדי זיי זאלען אפגעבען זייערע שטימען. די דאזיגע וועהלער זענען ס'רוב געווען אויף קולעס, בלינדע, און חולים מסוכנים.

מצד די יודישע ליסטעס האבען די שטארקסטע אגיטאציע אנטוויקעלט: דער "בלאק" (16) און "בונד" (4). שטארק האבען אויך אגיטירט די "פועלי ציון" און פאלקיסטען-דעמאקראטען.

אין משך פון היינטיגען טאג זענען

(ווייטער זעה 8-טע זייט).

אחרי מחלה קצרה וכבירה שבק חיים לכל חי בשנת הששים לימי חייו בעלי הוסר, אבינו, אחינו, חותננו וזקננו

ב. ע.

מוה' שלמה אהרן קטניגסברג

(ועד העיר ובעל בית-חומה)

ההלוי' תהי' היום, יום ב' כ"א אייר בשעה 3 אחה"צ מבית האבל רחוב זיעלאנא 5.

השרויים בצער עמוק **המשפחת המתאבלת.**

פער'צער'ט און טיף געבויגען טיילען מיר מיט אונזערע מיטגלידער, אז דער אונבארחמנות'דיגער טויט האט ארויסגעריסען פון אונזערע סוחר'ישע רייהען איינעם פון אונזערע טיכטיגסטע און איבערגעגעבענסטע פערוואלטונגס-מיטגלידער פון אונזער פערבאנד

נ. ע. שלמה אהרן קטניגסבערג

מיר פאדערן אויף אלע מיטגלידער זיך צו בעטייליגען אין דער לויה, וואס קומט פאר היינט, מאנטאג, דעם 23-טען מאי ד. י. 3 אזייגער נאכמיטאג פון טרויער-הויז זשעלאנא 5 כדי איהם אפצוגעבען דעם לעצטען כבוד.

זיין אנדענקען וועט ביי אונז אייביג בלייבען אין זכרון!

עהרע זיין אנדענקען.

די פערוואלטונג

פון צענטראלע סוחרים- און פאבריקאנטען-פערבאנד

פון דער לאדזער וואיעוואדזווא, פיעטריקאווער 10.

500 משפחות בארג-יודען

ווערען בעזעצט אויף ערד אין דאגעסטאנער ראיאן.

מאסקווא, 22 (טעלעגראפיש דורך י.ט.א.) אויף דעם געביט פון דאגעסטאן איז פארטיילט געווארען ערד פאר 500 משפחות פון בערג-יודען דערפון האבען זיך 300 משפחות שוין בזעצט אויף ערד און פערנעהמען זיך מיט לאנדווירטשאפט.

בעשטראפט די „יודישע שטימע"

פאר דערציילען פון ליטווישען אנטיסעמיטישען חדר.

ריגא, 22 (טעלעגראפיש דורך י.ט.א.) פון קאוונא טעלעגראפירט מען:

דא איז בעשטראפט געווארען דער רעדאקטאר פון „יודישער שטימע" מיט 300 ליט געלד-שטראף, אדער מיט א חודש תפיסה פאר'ן פערעפענטליכען די ידיעה וועגען די פערפאלגונגען אויף יודען אין דעם שטעטל פילווישקי מצד דעם אנטיסעמיטישען מאליציי-קאמענדאנט, וועלכער האט ז. א. אנגעקלאגט אין גערילט 95 יודישע בירגער פאר'ן כלומרשטען נישט-אויסהאנגען אויף זייערע הייזער טרויער-פאהנער צום טויט פון ליטווישען פאטריארך.

די אנגעקלאגטע יודישע בירגער זיינען בעפרייט געווארען, אבער פון דער צייטונג ווערט די שטראף נישט ארונטערגענומען.

סאוויעטען בעקומען אמעריקאנער קרעדיטען.

בערלין, 22. (ספ. טעל.) פון גענף מיילט מען מיט, אז צווישען דער סאוויעטישער און אמעריקאנישער דעלעגאציע אויף דער ווירטשאפטליכער קאנפערענץ זיינען פערענדיגט געווארען די אונטערהאנדלונגען מכח געגענזייטיגע האנדעלס-בעציהונגען.

אין רעזולטאט פון די אונטערהאנדלונגען וועט רוסלאנד בעקומען גרויסע קרעדיטען ביים איינקויפען אמעריקאנער סחורות.

שעה פון ליטווישען גענעראל-שטאב

בעשולדיגט אין שפיאנאזש לטובת די סאוויעטען.

קאוונא, 22 (ספ. טעל.) די ליטווישע פאליציי האט ארעסטירט אין זיין אייגענער וואוינונג דעם שעף פון ליטווישען גענעראל-שטאב גענעראל קלעשטשינסקי.

דער ארעסט איז פארגעקומען אין דעם מאמענט, ווען אין קלעשטשינסקי'ס וואוינונג האט זיך געפונען א פונקציאנער פון דער סאוויעטישער אמבאסאדע אין קאוונא, וועמען קלעשטשינסקי האט איבערגעגעבען א געהיימען דאקומענט אונטערגעשריבען מיט'ן פסעוודאנים „איוואנאוו דער 12-טער".

גענ. קלעשטשינסקי ווערט געשטעלט פאר א קריגס-זעריכט.

אונטער'ן צייכען פון 15-טען ציוניסט. קאנגרעס.

דער קאמף אין די ריכטונגען האט זיך שוין אנגעהויבען.

בערלין (י.ט.א.) אויף דעם 30-טען אויגוסט איז ווי בעקאנט בעשטימט געווארען דער 15-טער ציוניסטישער קאנגרעס, אויף וועלכען עס וועט וואהרשיינליך קומען צו א ענטשיידענדען קאמף צווישען די פערשידענע ריכטונגען אין ציוניזם, ספעציעל אין די פראגען פון דער יודישער אגענץ, אויסערליכער פאליטיק און דעם ווירטשאפטליכען פראגראם אין ארץ-ישראל. שוין איצט הויבען זיך אן די פארשפילען פון גרויסען קאמף. אין בערלין געפינען זיך אין איצטיגען מאמענט פיהרענדע ציוניסטישע פערזענליכקייטען, וועלכע רעפרעזענטירען פערשידענע ציוניסטישע ריכטונגען און אין משך פון די לעצטע טעג האט זיך דא אבגעשפיעגעלט דער קאמף צווישען די בעזונדערע ציוניסטישע שטרעמונגען.

דעם 16-טען מאי איז פארגעקומען א פאלקס-פערזאמלונג, אויף וועלכער עס האט רעפערירט דער פיהרער פון די ראדיקאלע ציוניסטען דעפ. יצחק גרינבוים, דעם 17-טען מאי האט געהאלטען א רעפעראט דער בעקאנטער רעוויזיאניסטען-פיהרער דר: וואלמאנג פאן וויזעל. אויףביידע פערזאמלונגען האבען זיך אין דער דיסקוסיע בעטייליגט די פיהרענדע פערזענליכקייטען פון ציוניזם. דער פארזיצער פון דער ציוניסטישער פעראייניגונג אין דייטשלאנד ה' קורט בלומענפעלד, דר. פילעסקי, דר. פערדער האבען פערטרעטען דר. ווייצמאנ'ס ריכטונג, וו. זשאבאטינסקי און רישארד ליכטהיים מצד די רעוויזיאניסטען, דר. סאלאווייטשיק און נחום גאלדמאן מצד די ראדיקאלע ציוניסטען. נאך ביידע רעפעראטען האט זיך ענטוויקעלט א ליידענשאפטליכע דיסקוסיע און אפטמאל איז די שטימונג געווען שטארק אנגעשטרענגט.

אין זיין רעפעראט האט זיך דעפ. גרינבוים אבגעשטעלט אויף דער לאגע אין אמעריקא און האט אנגעוויזען אויף דער ערפאלגלאזיגקייט פון דער פאליטיק בנוגע דער יודישער אגענץ, וואס האט געשטערט דעם קאמף פון די אמעריקאנער ציוניסטען פאר דער פריאריטעט פון קא"י-געדאנק און פאר איבערגעבען די אנפיהרונג אינ'ם אמעריקאנער יודענטום. די דאזיגע פאליטיק וועט אויך אין פינאנציעלען הינזיכט נישט געבען די געהעריגע רעזולטאטען. די אויסערליכע פאליטיק פון עקזעקוטיווע איז געווען נישט אויסגעהאלטען און אהן שום איניציאטיוו. די ווירטשאפטליכע פאליטיק האט געבראכט צו טרויעריגע פאלגען. פאר'ן 15-טען קאנגרעס שטעהט די אויפגאבע ראדיקאל צו ענדערן דעם גאנצען סיסטעם פון דער איצטיגער טעטיגקייט און דאס אויסוועהלען א נייע ליטונג וואס וועט אנהויבען א נייע ערע אין דער ציוניסטישער בעוועגונג. אין דער דיסקוסיע האט גענומען דאס ווארט ה' קורט בלומענפעלד, וועלכער האט פערטיידיגט דעם עקזעקוטיוו און ה' זשאבאטינסקי.

אויף דער צווייטער פערזאמלונג האט דר. וויזעל רעפערירט וועגען „ציוניסטישען קאנגרעס און פארלאמענטאריזם". דער רעפערענט האט שארף קריטיקירט די קאלאניזאטארישע טעטיגקייט אין ארץ-ישראל. ער האלט, אז רופינ'ס סיסטעם פון געמישטע ווירטשאפטען איז פעהלערהאפט. פיל בעסערע רעזולטאטען וואלט געגעבען א פלאנציונגס-ווירטשאפט. די פאליטישע רעכטלאזיגקייט פון די ארץ-ישראל-יודען איז א פועל-יוצא פון דער נאכגיביגער פאליטיק. די שולד פאר'ן הערשענדען סיסטעם טראגט דער קאנגרעס. עס מוז דורכגעפיהרט ווערען א ראדיקאלע רעפארם פון וואהל-סיסטעם. דער קאנגרעס דארף פארקומען אין ארץ ישראל. אלע דעלעגאטען מוזען קענען העברעאיש. מען דארף שטרעבען, אז דער קאנגרעס זאל בעשטעהן פון פאכליים. די איצטיגע ליטונג רעפרעזענטירט א געוויסען סיסטעם. אויב דער דאזיגער סיסטעם האט זיך ארויסגעוויזען אלס פאלשער, מוז אויך די ליטונג געענדערט ווערען. אין דער דיסקוסיע האבען צווישען אנדערען גערעדט די ה"ה בלומענפעלד, דר. בילעטסקי און פערדער, וועלכע האבען מיט פיל טעמפעראמענט פערטיידיגט די איצטיגע ציוניסטישע ליטונג.

יודישער סטודענט ערקלערט א הונגער-שטרייק

און ווערט בעפרייט פון תפיסה אויפ'ן 9-טען הונגער-טאג.

בוקארעשט, 22 (טעלעגראפיש דורך י.ט.א.) דער סטודענט יצחק לעסאוויאנו האט ערקלערט א הונגער-שטרייק אלס פראטעסט געגען זיין זיצען אין תפיסה 12 וואכען נאכאננאנד און נישט ווערען אויסגעהערט פון אויספארשונגס-ריכטער. אויף דעם 9 טאג פון הונגער-שטרייק איז ער בעפרייט געווארען.

ארעסטירט האט מען דעם סטודענט דעם 23 פעברואר דעראר, ווייל ער האט אויסגעשאסען אין דער לופט, שיצענדיג זיך פאר אן אנפאל פון אנטיסעמיטען.

וועגען דעם ענין איז אריינגעטראגען געווארען אן אינטערפעלאציע אין פארלאמענט, אבער – אהן ווירקונג.

אויך ביי א דענקמאל

קאן זיך די שווארצע חברה נישט בערוהיגען.

בערלין, 22. (טעלעגראפיש דורך יט"א) פון שטוטגארט טעלעגראפירט מען:

בעת דער ענטהילונג פון דענקמאל פאר'ן 7 טען ווירטעמבערגישען רעגימענט וואס איז פארגעקומען דעם 8. מאי איז צ. א. אוועקגעלאזט געווארען א קראנץ פון „בונד פון די יודישע געוועזענע פראנט-סאלדאטען אין דייטשלאנד".

פאריגע נאכט איז דער באנר פון דעם דאזיגען קראנץ צושניטען געווארען.

מיט'ן 7-טען רעגימענט זענען אוועק אין מלחמה 39 יודישע סאלדאטען, פון וועלכע 11 זענען געפאלען אין שלאכטפעלד.

גרויסע יודישע לויה אין פאריז.

געשטארבען דער פארזיצער פון יודישע פראנט זעלנער.

פאריז, 22. (טעלעגראפיש דורך יט"א) דא איז פארגעקומען די לויה פון צהרען-פארזיצער פון פערבאנד פון יודישע פראנט-סאלדאטען אין פראנקרייך, שארלע שקליאר.

אין דער לויה האט זיך בעטייליגט א המון פון העכער 50 טויזענד מאן.

ביים אפענעם קבר האבען געהאלטען רעדעס: דער רב הכולל פון פראנקרייך ישראל לעווי, און אדוו. אנרי טארעס.

רעטשניצע און ראהמוירים-ספעציאליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראבאווסקי	נאז, האלז, אויערען קר.	3-2 11-10 $7\frac{1}{2}-6\frac{1}{2}$
ד"ר רוזשאנער	הויט-און געשלעכט-קר.	11-10 2-1
ד"ר גאלדשטיין-פאראק	אויגען-קראנקהייטען	2-1
ד"ר יוסטמאן	נערוועז-קראנקהייטען	2-12
ד"ר ראהאנאוויץ	קינדער-קראנקהייטען	5-4 12-10
ד"ר פאפירני	אינערליכע און געבורטס-הילף	6-5 1-$12\frac{1}{2}$
ד"ר קאנטאר	כירורגיע, שטיין-קראנקהייטען	2-1. זונ. 5-4
ד"ר וויינבערג	אינערע הארץ לונגען-קר.	7-$5\frac{1}{2}$ 1-11
ד"ר סטופעל	רענטגען	6-4 12-2
א. גראזשאנסקי	צאהן-ארצט	7-3
נ. ראזען	צאהן-ארצט	2-9

צאהן-פערבעהאנדלונג, בעלייכטונגען, קארונען, פלאמבען, א אנ. ג. ביי דער רעטשניצע איז געעפענט געווארען

רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט-קראנקהייטען פון קאפ (פארכען) מיט רענטגען-שטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, לעקטריזאציע, אלע מעדיצינישע אנאליזען. א קורס פאר שוועסטער.

אנמעלדונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.

די רעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.

וויזיט אין דער שטאט.

ביליג און גוט!

ספארט-וואגען . . . . . 58.— זל.
קינדער-בעט מיט ניקל און שאטק. מאטראץ 65.— „
אמעריקאנקע . . . . . 30.— „

פאדערט איבעראל!

פון דער פירמע פעלד-בעטען פון דער פירמע
„PALMA-PATENT"
לאדז, פולנאצנא 24. טעל. 31-85.
הורט. פאר רעעלקייט גאראנטירט. דעטייל.

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12

ספעציאליסט פאר הויט, האר און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, רענטגען-שטראהלען און קווארץ-ליכט, שלאגמארש-מעריפיק.
נעהמט אן פון 6—9 אינדערפרי,
פרויען—12 ביז 3 נאכמ. 873

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78

הויט און וועגערישע קראנקה. רענטגען און ליכט-היילאנשטאלט,
נעמט אן פון 4—7 אווענד.

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט
St. GELBERG
זאכאדניא 15, טעל. 31-08

הײלט גאנץ פערנאכלעסיגטע ציינער און מויל-קראנקהייטען. צאהן-ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראהלונג, ספעציעלער לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציין. נעהמט אן פון 9—12 פארמיטאג און פון 3—7 א ווייגער אווענד. ביליגע פרייזען. 1481

דאנטיסט און צאהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 קאנסטאנטינער 5
נעהמט אן אלע טאג פון 9 פריה ביז 8 אווענד.
פרייזען ביליג! בעדינונג אהן געצאהלט

שוינט אייער געלד!

און קויפט
שירמס און שטעקענס
נור אין דער שירם-ווערקשטעל פון
ס. פיינענבוים,
נארוטאוויטש 19 (דזשעלנא)
ווייל אהער קענט דארט קויפען מיט
25% ביליגער וויאנדעראל בעסטע אויספיהרונג.
בעט... ס'ווערט אנגענומען אלע רעפעראטורען ווי אויך איבערציהען

זארגט העגען אייער געזונד!

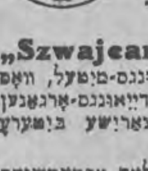

די „שווייצארישע ביטערע קרייטער" (מיט דער מארקע „Kogut") זענען ענטשפרעכענד ביי מאגען-קראנקהייטען קישקעס, אבסטרוקציעס און גאל-שטיינער.

„Szwajcarskie Gorzkie Zioła"

זענען א מילד און נאטורעל דורכרייניגונגס-מיטעל, וואס פערלייכטערט די פונקציעס פון די פערדייאונגס-ארגאנען און היילען נעגען דיקקייט. די „שווייצארישע ביטערע קרייטער" ערוועקען אפעטיט.

צו פערקויפען די אפטייקען און סקלאד אפטעקישע א שאכטעל צו 1.50 זל. הויפט-סקלאד איז די אפטייק פון
A.Gąsecki Wa szawa, ul. Leszno 41
מיר שיקען ארויס אפטעניגמטען 2 שאכטלען נאכ'ן ערהאלטען פון 4.30 זל. (מיט איבערשיקען). 3941

לאָדז. 23. מאַי. 1927

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 23. מאַי. 1927

39 שעה צווישען הימעל און וואַסער.

אַמעריקאַנער לינדבערג אריבערגעפלויגען דעם אַטלאַנטישען אָקעאַן

ווידער איז בעוויזען געוואָרען די נאַטור. נישטאָ מעהר קיין שטערונגען פאַר דער בעוועגונג פון דעם מענש. שטח, ימים, אָקעאַנען און אַטמאָספער האַלטען מעהר נישט אָפּ דעם מענשען פון זיין ציל.

דער אַמעריקאַנער לופט-פליהער קאַפּיטאַן לינדבערג איז געפלויגען פון ניו-יאָרק קיין פּאַריז, איבער'ן אַטלאַנטישען אָקעאַן, דאָס הייסט אַ שטח פון 6000 קילאָמעטער אין פערלויף פון 39 שעה אָהן הפסקה. אַ חוץ די 25 טויזענד דאָלאַר, וואָס לינדבערג האָט געוואונען מיט דער רייזע אַלס פּריז פון ריימאָנט-אָרטיס, האָט ער זיך אויך געשאַפען אַן אומשטערבליכען רוהם אין דער געשיכטע פון דער ענטוויקלונג פון דער מענשליכער קולטור, פון דער לופט-פליהעריי.

דער געדאַנק אריבערצופליהען אָהן הפסקה דעם אַטלאַנטישען אָקעאַן פון ניו-יאָרק קיין פּאַריז אָדער פערקעהרט איז נישט קיין נייער, שוין לאַנג רעדט מען וועגען דעם און עטליכע לופט-פליהער האָבען זיך צו איהם געגרייט.

ס'איז כדאי אָנצוּווייזען אויף דער טראַגישער רייזע פון די 2 העלדישע פראַנצויזישע לופט-פליהער נונזשעסער און קאָלי, וועלכע האָבען פאַריגע וואָך אונטערגענומען די זעלבע רייזע און ביז איצט ווייסט מען נישט, וואו זיי זענען אַהינגעקומען. דאָס האָט אָבער נישט אָנגעשרעקט די אַמעריקאַנישע לופט-פליהער, וועלכע האָבען זיך ווייטער צוגעגרייט אַדורכצומאַכען אַ אַנגעוויזענע רייזע.

די רייזע פון לינדבערג איז פאַר אַלע געקומען אומגעוואַרט. צו דער דאָזיגער רייזע האָבען זיך זייט אַ לענגערע צייט צוגעגרייט די בעקאַנטע אַמעריקאַנער לופט-פליהער; טשעמבערלען, בערטשאָלד און בעירד. אמת, אַז אויך לינדבערג איז גענומען געוואָרען אין רעכנונג, אָבער קיינער האָט נישט געגלויבט, אַז ער זאָל זיך אַזוי שנעל בעשליסען צו בעזיגען דעם אָקעאַן, זעהט אויס, ווי לינדבערג האָט זיך געוואָלט אָננעהמען די עולה פון זיינע צוויי פראַנצויזישע חברים נונזשעסער און קאָלי.

דאָנערשטאָג שפּעט ביינאַכט האָט זיך אין ניו-יאָרק פערשפּרייט די ידיעה, אַז לינדבערג שטעלט זיך צום סטאַרט. טויזענדער פון לינדבערגס אָנהענגער האָבען זיך צולויפען. דעם שוין פאַרטאָג אָנגעהויבען צו פערזאַמלען אויפ'ן פליה-פלאַץ. באַלד אין דער פריה איז געפאַלען אַ שטאַרקער רעגען, אָבער שפּעטער איז געוואָרען לויטערער. 7 אַ זייגער אין דער פריה (אויף אונזער זייגער 1 ביינאַכט) האָט זיך לינדבערג אויף זיין אַפּאַראַט אויפגעהויבען אין דער לופט ביי שטורמישע אַפּלאָדיסמענטען, אויסגעשרייען און ברכות מצד דעם פערזאַמעלטען פּובליקום. דאָס איינציגע, וואָס לינדבערג האָט מיט זיך מיטגענומען, איז געווען זיין פראַו'ס ליבלינגס קאַצעל.

לינדבערגס אַפּאַראַט האָט זיך אין ערשטען אויגענבליק נישט געוואָלט אויפהויבען פון דער ערד, ערשט נאָך צוויי אָדער געלונגענע פּרובען האָט זיך דער אַעראָפּלאַן אויפגעהויבען אין דער לופטען, די צושויער האָבען מורא געהאַט פאַר אַ קאַטאַסטראָפע, ווייל דער אַפּאַראַט איז געפלויגען דירעקט איבער די בוימער, מיט וועלכע דער לופט-פליה-פלאַץ איז אַרומגערינגעלט און האָט אַפילו איבערגעריסען עטליכע טעלעגראַפישע דראָהטען.

אין אָנהויב איז לינדבערג געפלויגען מיט אַ געשווינדיגקייט פון 150 קילאָמעטער אַ שעה, אָבער שפּעטער איז די שנעליגקייט געוואַקסען ביז 200 קילאָמעטער. אַרום האַלבע נאַכט איז ער אריבערגעפלויגען איבער ניי-פונדלענד, דערנאָך, געטריבען פון אַ שטאַרקען ווינד, האָט ער פערקירעוועט איבער'ן אָקעאַן קיין אירלאַנד. האַלב זעקס אין אָוונד דעם צווייטען טאָג האָבען די ראַדיאָ-סטאַציעס געמאָלדען, אַז מ'האָט לינדבערג'ן געזעהען איבער אירלאַנד.

אין דערזעלבער צייט איז אויף איינעם פון די ניו-יאָרקער סטאַדיאָנען פאָרגעקומען אַ באָקסער-מעטש צווישען דזשעק שאַרקי און זשים מעלאָני. אויפ'ן מעטש זענען אָנוועזענד געווען 40 טויזענד פערזאָן. דער גאַנצער עולם איז ווי איין מענש אויפגעשטאַנען פון די ערטער און אָפּגעריכט אַ שטילע תפלה, אַז לינדבערג'ס רייזע זאָל געלונגען.

לינדבערג'ס מוטער אין דעטראָיט האָט זיך זעהר מוטיג פערהאַלטען צו דער רייזע פון איהר זוהן. זי איז אַ לעהרערין און איז דעמולטען טאָג געגאַנגען אין שול ווי שטענדיג. זי האָט נאָר געבעטען, אַז מ'זאָל איהר נישט מיטטיילען וועגען די פערשידענע עטאַפּען פון דער רייזע, כדי זי זאָל זיך נישט דאַרפען דענערווירען.

גאַנץ פּאַריז האָט זיך דערווייל געגרייט צו בעגריסען לינדבערג'ן. ס'איז צוגעגרייט געוואָרען אַן אויפנאַהמע, וועלכע ס'האָט נאָך נישט געהאַט קיין שום לופט-פליהער. אַלע ים-לאַמטערנעס און רעפלעקטאָרען אויפ'ן פראַנצויזישען ברעג זענען געווען בעלויכטען. צו בעגעגענען לינדבערג'ן איז אַרויסגעפלויגען אַן עסקאַדרע פון פראַנצויזישע אַעראָפּלאַנען און אַן אַפּאַראַט פון דער אַמעריקאַנער אַמבאַסאַדע.

שבת 9 אַ זייגער מיט 45 מינוט אין אָוונט איז לינדבערג בשלום אָנגעקומען קיין פּאַריז.

דער בערלינער יודישער קוואַרטאַל.

1 (*

בערלין איז פאַר יודען נאָר אַ דורכגאַנג-וועג, וואו מען בלייבט געוועהנליך נאָר על פי צוואַנג. בערלין האָט נישט קיין געטאָ — זי האָט נאָר אַ יודישען קוואַרטאַל. דאָרטען בלייבען אָפט שטעקען די עמיגראַנטען, וואָס ווילען פאָהרען אין די ווייטע מדינות איבער האַמבורג און אַמסטערדאַם, ווייל עס קלעקט זיי נישט קיין געלד, אָדער ווייל זייערע פּאַפּירען זענען נישט אין אָרדנונג.

די מזרח-יודען, וואָס קומען קיין בערלין, האָבען ביי זיך אַ דורכרייזע-וויזע, וואָס בערעכטיגט זיי צו בלייבען צוויי — דריי טעג אין דייטשלאַנד; עס זענען אָבער פערהאַן אַ סך, וואָס זענען געבליבען אויף צוויי — דריי יאָהר.

די אַלטע איינגעזעסענע בערלינער מזרח-יודען זענען געקומען אַהין שוין פאַר'ן קריג. נאָכדעם זענען צו זיי אַראָפּגעקומען קרובים. היימלאָזע פון די געביטען, וועלכע די דייטשע אַרמיי האָט אין וועלט-קריג בעהאַט אָקופּירט, זענען צוזאַמען מיט דער אַרמיי געקומען קיין דייטשלאַנד.

צווישען די בערלינער מזרח-יודען זענען אויך פערהאַן פערברעכער, קעשענדיקעס, חתונה-שווינדלער, געלד-פעלשער. אָבער קיין איינברעכער זענען כמעט צווישען זיי נישטאָ, און קיין מערדער געוויס נישט.

דער גרעסטער טייל פון די מזרח יודען האָבען שוין ביי זיך אין דערהיים „געקעמפט" מיט די „פּאַפּירען", און געקומען קיין בערלין, זאָגען זיי אָדער גאָר אָהן פּאַפּירען, אָדער מיט פאַלשע פּאַפּירען, און ביים אָנקומען מעלדען זיי זיך גאָרנישט ביי דער פּאָליציי.

נאָר דער עהרליכער מזרח-יוד — ער איז נישט נאָר עהרליך, נאָר אויך איבערגעשראָקען — מעלדעט זיך אין פּאָליציי.

דער האַנדעל מיט אַלטע קליידער איז נישט פערוועהרט, אָבער ער ווערט אויך נישט דערלאָזען. ווער עס פערמאָגט נישט קיין פּאַטענט, דער טאָר נישט קויפען קיין אַלטע הויזען און טאָר זיי נישט פערקויפען.

אָבער ער קויפט זיי דאָך און ער פערקויפט זיי אויך. ער שטעהט אויפ'ן ווינקעל יאָכימסטאַלער-שטראַסע אָדער אויפ'ן ווינקעל פון קורפירשטען-דאַם און מאַכט אַ פּנים פון אַ מענשען, וואָס טוט גאָרנישט, אָבער זיין אויג דרינגט דורך יעדען פערבייגעהער און ער דערקענט שוין, ווער פון זיי עס האָט אַלטע קליידער צו פערקויפען און ווער עס נויטיגט זיך אין געלד.

די געקויפטע קליידער פערקויפט מען אויף מאָרגען אויף דער קליידער-בערזע.

אויך צווישען די הויזירער זענען פערהאַן פערשידענע מדרגות. עס זענען דאָ רייכע, מעכטיגע הויזירער, צו וועלכע די קליינע קוקען אַרויף זעהר הכנעה'דיג. וואָס רייכער דער הויזירער איז, אַלץ מעהר פערדינט ער. ער געהט נישט אויפ'ן גאַס, ער דאַרף דאָס נישט. ער האָט אַ קראָם פון אַלטע קליידער, און אַ פּאַטענט האָט ער אויך. געוועהנליך איז דער פּאַטענט אַרויסגעגעבען אויפ'ן נאָמען פון אַן איינגעזעסענעם בערלינער בירגער, וועלכער האָט קיין ידיעה נישט אין דעם קליידער-האַנדעל, אָבער איז בעטייליגט אין געשעפט.

אויף דער קליידער-בערזע קלייבען זיך יעדען אינדערפריה צוזאַמען די קרעמער און די הויזירער. זיי ברענגען די איינקויפען פון פערגאַנגענעם טאָג. פריהלינג זענען אין גאַנג זומער- און ספּאָרט-קאָסטיומען; הערבסט איז אַ גרויסע נאָכפראַגע אויף זשאַקעט-אַנציגער, סמאָקינגס און געשטרייפטע הויזען. ווער עס ברענגט אין הערבסט אַ זומער-קאָסטיום, איז אַ סימן, אַז ער פערשטעהט נישט דאָס געשעפט.

די אַלטע קליידער, וואָס דער הויזירער קויפט פאַר אַ לעכערליך קליינעם פּרייז אין ביי די פערבייגעהער, פערקויפט ער מיט אַ לעכערליך קליינעם ריוח דעם קרעמער, וועלכער טרישט אויף דעם בגד, פּלעט איהם אויס און מאַכט איהם פאַר אַ „ליים" און פערקויפט איהם זעהר געשיקט, אָפּטמאָל מיט גרויס ריוח.

די „יודישיסטע", פון אַלע בערלינער גאַסען איז די טרויעריגע הירטען-שטראַסע. אַזוי טרויעריג, ווי זי, איז קיין גאַס אין דער וועלט. די הירטען-שטראַסע פערמאָגט אַפילו נישט די האָפנונגסלאָזע פריידיגקייט פון וואָכענדיגען שמוץ.

דאָס איז אַ גאַס, דורך וועלכער עס געהט נישט דורך קיין טראַמוואַי, קיין אויטאָבוס, און אַן אויטאָמאָביל זעהט מען דאָרטען זעהר זעלטען. נאָר משא-פיהרען און טאַטשקעס זעהט מען דאָרטען — די פלעצייער צווישען די פערקעהר-מיטלען. די מויערען זענען אָנגעשטאָפּט מיט קליינע אכסניות, און מען דערגרייכט זיי דורך משונה'דיגע טרעפּלעך, וואָס פיהרען פערקרימטערהייט אַרויף און אַראָפּ. אין די אָפענע פענסטער ליגען קופּעט מיסט, אַלטע ציימונגס-פּאַפּיר, צוריסענע שקאַרפּעטקעס, ווערל עפוילטע וואָלען, שיך-בענדלעך, שירצען-בענדלעך.

די הירטען-שטראַסע איז נודנע. זי פערמאָגט נישט דעם כאַראַקטער פון אַ געמאַל אין אַ פּראָווינץ-שטעטעל. זי איז ניי, ביליק, שוין אויסגענוצט. מיט איין וואָרט: שונד-סחורה. אָט איז אַ פענסטער פון אַ יודישע בעקעריי: געקאָכטע בייגעל, זעמעלעך, שוואַרץ ברויט — אַלצדינג ליגט צונויפגעמישט, און צווישען זיי שטעהט אַ ברודיג איילקענדעל און עס ליגט פערשוויצט פליגען-פּאַפּיר.

דאָ זענען אויך פערהאַן ישיבות און בתי-מדרשים. מען זעהט לשון-קודש'דיגע אותיות, וואָס שטעכען אַזוי פרעמד אָפּ פון די מויערען. הינטער האַלב בלינדע פענסטער זעהט מען רוקנס פון ספרים. מען בעגעגענט יודען, וואָס לויפען מיט טלית-זעקלעך אונטער'ן אָרעם, מען טרעפט אָן קראַנקע קינדער, אַלטע פרויען.

איך געה אַריין אין איינעם פון די קליינע גאַרקיכען. אין הינטערשטען קאַמער זיצען אַ פּאָר געסט און וואַרטען אויף מיטאָג, זיי טראָגען היט אויפ'ן קאָפּ. די באַלעבאַסטע שטעהט צווישען דער קיך און דער קאַמער. פאַר די געסט. הינטער'ן טאָמבאַנק שטעהט דער רויט-בערדיגער באַלעבאָס.

ער שטרעקט מיר אויס די האַנד און וואָגט אויף יעדען פאַל: אַ, דאָס איז אַ גאַסט! שוין אַזוי לאַנג נישט געווען!" אַזאַ מין בעגריסונג קאָן קיינמאָל נישט שאַטען. בעסער צו לעבען גוט מיט יעדען. מ'ווייס וואָס ווער עס קאָן עמאָל אַריינקומען?

.2

דאָס טעאַטער האָב איך צופעליג אויסגעפונען, בעת איך האָב אין אַ לבנה-נאַכט געבלאָנדזשעט איבער די גאַסען און געקוקט דורך די פענסטער-שייבלעך אין די קליינע שולכלעך, וועלכע זענען דעם גאַנצען טאָג געווען קרעמלעך און אויף אינדערפריה און פון אָוונט זענען זיי פערוואַנדעלט געוואָרען אין בתי-מדרשים. דער יוד קען יעדען אָרט אין דער וועלט מאַכען פאַר אַ גאָטעס-הויז: דערצו דאַרף ער נאָר זיך אָריענטירען אין דער געאָגראַפישער לאַגע, און וויסען, וואו דער מזרח איז. און ווען דערצו זענען נאָך פערהאַן צעהן מענשען, איז דער מנין פערטיג.

אין דעם יודישען קוואַרטאַל אין בערלין ווערט אַלץ אימפּראָוויזירט: אַ שוהל — דורכ'ן צופעליגען צוזאַמענקומען פון מענשען, דער האַנדעל — דורכ'ן צופעליגען שטיין בלייבען אינמיטען גאַס.

דאָס טעאַטער, וואָס איך האָב געזעהן, האָט זיך איינגעגלאַצירט אין הויף פון אַן אַלטער אכסניה. עס איז געווען אַ פירעקיגער געהעפט, אין וועלכען די גאַנג און קאָרידאָרען מיט פענסטער האָבען זיך געקלעבט צו די וואַנד און האָבען געלאָזט זעהן פערשידענע אינטימע חפצים פון באַלעבאַטישקייטען. אינמיטען הויף איז געשטאַנען אַן אַלטער פערבלאָנדזשעטער לינדען-בוים און האָט רעפּרעזענטירט די נאַטור. דורך אַ פּאָר פענסטער האָט מען געזעהן די אינערליכקייט פון אַ כשרע קיך, און די קעכין איז כסדר געשטאַנען און האָט געשמערגעלט און געפּרעגעלט, און אַ געדיכטע פאַרע האָט זיך בעקנוילט איבער'ן רוים און פערצויגען די פענסטער. און אין קאָרידאָר, ביי דעם דאָזיגען פענסטער, איז געזעסען דער אָרקעסטער, וואָס איז בעשטאַנען פון זעקס מאַן, ווי מען האָט געזאָגט — ברידער, זיהן פון דעם

(ענדע זעה 6-טע זייט)

*) פון דייטשען בוך: „יודען אויף דער נסיעה", וואָס איז אַקאָרשט דערשינען אין בערלין.

די קלאָג

ערב דעם היינט.

...און אויף דעם ברעג פון דער ווייסעל זיצט דער משומד סטאַניסלאַוו סטראַנסקי (לעווין) און בעקלאָגט דעם טרויעריגען גורל פון פוילען, וואָס זינקט נאָך אין דער אָפּגעשטאַנענער בלאָטע פון דעם איינציגען דעמאָקראַטישען פינף פאַכיגען וואַהל-מאָדוס.

סטייטש, סטייטש? — טענה'ט ער זיך אויס אין זיין „וואַרשאַווינקאַ" — די וועלט האָט געמאַכט אַזעלכע ריזיגע שריט פאָרווערטס, מען איז אַזוי ווייט פערפלויגען אין דער לופטען, ווי ס'איז, למשל, דער לעצטער פאַל מיט'ן לופט פליהער לינדבערג... דער גרויסער דיכטער איצקעוויטש האָט אַזוי פיין און דערהויבען געקאָנט שרייבען, (אַז אַך און וועה, אַז משומדים ווערען שוין מביאים אויף שיין-גייסט!) און בעת גאַנץ מערב-אייראָפּאַ איז אָריינגעטון אין פּראָדוקטיווער אַרבייט, און דאָס געליכע-אַמעריקאַ, פּראַקטיצירט מען נאָך ביי אונז אַזאַ צוריקגעשטאַנענע סיסטעם, ווי די דעמאָקראַטישע וואַהל-אָרדינאַציע.

אָט דאָס הייסט — אַ משל געגען אַ טאַרבע פּלעקער...

אַך, ווי טרויעריג עס איז:

„מיט דער גרעסטער לייכטזיניגקייט אָראַנזשירען מיר אַ שפּיל פון קריגען אין דער בלאָטע פון פינף-פאַכיגען שטימען, און מיר פערשפּרייטען אָט-די נישט-קלוגע שפּיל אויפ'ן גאַנצען לאַנד".

און דאָ ליגט טאַקי דער הונד בעגראָבען:

„מען לייזט ביי אונז אויף די סטראַזש נאַראָדאָוואַ", דער ציל פון וועלכער א. א. וו.

דאָס טוט וועה סטראַנסקי'ן, דאָ קוועטשט איהם צום מעהרסטען דער שוך, און זיין לאַמענטירען, זיין בעקלאָגען זיך מאַכט דעם איינדרוק פון אַ הינטישען אַרויסבילען אויף דער לבנה.

„און דעריבער — ענדיגט סטראַנסקי — ווען די מערב-וועלט גהעט און פליהט פאָרויס, זינקען מיר אין אָפּגעשטאַנענקייט, ווי ס'איז שוין אָנגעמלט געווען אין אונזער געשיכטע".

אַזוי קלינגט די קליינגעדיגסטע שטים פון דעם רעכטען לאַגער אין דעם טאָג פון די וואַהלען — אין דעם דעצידירענדען טאָן.

ווי וואָס הייסט קלינגען די שטים פון דעם מקונן אויף די ברעגען פון ווייסעל?

מן.

2000 פרייע צימערן אין תל-אביב.

תל-אביב. (יט"אַ). אויפ'ן סמך פון דער צעהלונג, וואָס די שטאָדט-פערוואַלטונג האָט דורכגעפיהרט איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז אין תל-אביב זענען איצט פערהאַן 2000 פרייע צימערן צום פערדינגען אויף דער אַלגעמיינער צאָהל פון 21 000 צימערן.

Z. Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויערען-, נאָז, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9 טעלעפאָן 27-81

שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון נ. מ 2—3

Dr. med. H. LUBICZ

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און העמאָראָיד-קראַנקהייטען. 8—9

און צוריקגעקערט.

בעלייכטונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל)

נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט.

ניער פאָלקסבלאַט 23 מאַי 1927.

דאָס לאָדזשער לעבען

ניער פאָלקסבלאַט 23. מאַי 1927.

23
מאָנטאָג
כא
איור תרפ"ז

מאַי
זון-אויפגאַנג 3.41
זון-אונטערגאַנג 7,25
לענג פון טאָג. 14, 12

פּאָבאָר.

אין דער קאָמיסיע נומער 1 (טראַוגוג-טאַ 10) דאַרפען זיך שטעלען:

יאָהרגאַנג 1906

ערשטער פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט.

היינט, דעם 23 מאַי-די יונגעלייט וואָס זייערע פאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן מיט די בוכשטאַבען T. S. R. P. מאָרגען, דעם 24. מאַי – W. U. Z און Ź.

אין דער קאַמיסיע נומער 2 (זאַקאַנטנא 82).

יאָהרגאַנג 1906

אַכטער פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט.

היינט דעם 23. מאַי—די יונגעלייט, וואָס זייערע פאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן מיט R. P. O. מאָרגען דעם 24. מאַי—S.

קיין נאָמענטליכע אויפפאָדערונגען וועלען נישט געשיקט ווערען. די קאָמיסיעס הויבען אָן זייער טעטיגקייט פּונקט 8 אַ זייגער אין דער פריה.

ביטעס וועגען אָדראָטשעניעס דאַר-פען אַריינגעטראָגען ווערען אין רעגי-רונגס-קאָמיסאַריאַט צוזאַמען מיט די דאָקומענטען, וועלכע שטעלען פעסט דאָס רעכט צו בעניסען פון אָדראָטשע-ניעס, שפּעטסטענס אַ טאָג פאַר'ן טער-מין, ווי מ'דאַרף זיך שטעלען צו דער פּאָבאָר-קאָמיסיע.

ביטעס וועגען אָנערקענען אַנדער-האַלבען יאָהריגע דינסט-צייט דאַרפען אַריינטראָגען אין רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט די דאָזיגע פּאָבאָראָווע, וועלכע בעזיצען נישט קיין רעכט אויף ווייטערדיגע אָדראָטשעניעס, אָדער ווילען היי-יאָהר נישט בעניסען פון אָפּלעגען דאָס מילי-טער-דינסט.

פון דער סמאַראָסטווע.

דאַרפען זיך היינט שטעלען אין פ. ק. או. - פּאָוויאַט (פּעטריקאָווער 187 די יונגע לייט פון אַלע יאָהר-גענג, וואָס דאַרפען זיך היי יאָהר צושטעלען און וואָס וואוינען אין ראָמבין און אין טשאַרנאָטשין.

מאָרגען – די וואָס וואוינען אין וויסקיטנא.

„לאַקאָמאָר"-צוזאַמענפאָר פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע.

(ס) נעכטען איז אין בענדין פאָרגע-קומען אַ וואָיעוואָדזטווע-צוזאַמענפאָהר פון'ם פעראיין „לאָקאָמאָר".

ס'זענען בעהאַנדעלט געוואָרען אַ רייה פראַגען אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם באַהנטסטעהן לאָקאָמאָרען צוזאַמענפאָהר אין פּוילען, וואָס קומט פאָר אין וואַר-שאַ דעם 29 ה. ח.

די לאָדזער דעלעגאַציע האָט בע-ריכטעט וועגען דער טעטיגקייט פון פעראיין „לאָקאָמאָר" און וועגען די פּלענער אויף דער נאָהנטסטער צוקונפט.

יובילעאום-פייערונג פון „מזרחי"

נעכטען 11 אין אָווענד איז אין ניי-עם ענגלישען זאַל פּאָלודניאָווע 10 פאָר-געקומען די פייערונג פון 25-יעהריגען יובילעאום פון דער עקזיסטענץ פון דער „מזרחי"-אָרגאַניזאַציע.

ס'זענען אָנוועזענד געווען דעלעגאַצ-יעס פון פערשידענע אינסטיטוציעס און פיל געסט. ס'זענען געהאַלטען געוואָ-רען פייערליכע רעדעס און דער עולם האָט ביי שעהן-געדעקטע טישען גע-מיטליך פערברענגט ביז טאָג.

(פרטים–מאָרגען).

Dr. med.

EYCHNER Jakób

Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24

אינערליכע- און קינדער - קראַנקהייטען נעמט אָן פון 6–7, זונטאָג פון 3–4.

אַפּשאַפען דעם צוואַנגס-זונטאָג-רוה.

טעלעגראַפישע בקשה פון יודישע קליינהענדלער צום חיצע-פּרעמיער באַרטעל.

(–) נעכטען איז אין קליינהענדלער-פעראיין (נאַראָדאָווע 10) פאָרגעקומען אַ גרויסע פערזאַמלונג פון די סוחרים אין די האַלעס און מערק. די פערזאַמ-לונג האָט געעפענט דער פעראיינס-פּרעזיצער דאָקטאָר ל. ראָזענבערג, וועל-כער שילדערט די שווערע מאַטערי-עלע לאַגע פון די יודישע קליינהענד-לער. די קליינע פערדינסט-מעגליכקיי-טען און די גרויסע שטייערען א. א. וו.

צום סוף איז ער איבערגעגאַנגען צו דער פראַגע וועגען צוואַנגס-זונטאָג-רוה, וואָס דערדריקט נאָך מעהר דעם יודי-שען האַנדעל און רופט זיך אָפּ נעגאַ-טיוו אויך אויפ'ן אַלגעמיינעם צושטאַנד פון דער מלוכה, דורכדעם, וואָס ס'ווערט פערקלענערט די פערדינסטען און די מעגליכקייט נאָכצוקומען די שטייער-פליכטען א. א. וו.

נאָכדעם האָט זיך ענטוויקעלט אַ גרויסע דיסקוסיע. צום סוף איז בע-שלאָסען געוואָרען אָרויסצושיקען טעלע-גראַפיש די אָנגענומענע רעזאָלוציע צום וויצע-פּרעמיער באַרטעל און אַנ'-אָפּשריפט – צום יודישען נאַציאָנאַל-ראַט.

אין דער רעזאָלוציע ווערט געזאָגט:

„600 קליינהענדלער פון לאָדז, וואָס האָבען זיך פערזאַמעלט היינט אויף אַ מי-טינג, זיי ווענדען זיך צו אייך ה' וויצע-פּרעמיער מיט אַ ביטע שנעלער אָפּ-צושאַפען דעם צוואַנגס - זונטאָג-רוה, וואָס איז געגען אַרטיקעל 111 פון דער קאָנסטיטוציע, וואָס גאַראַנטירט פאַר אַלע בירגער פרייהייט פון געוויסען. דער צוואַנגס-זונטאָג-רוה רואינירט מאַ-טעריעל די קליינהענדלער-יודען פון דער שטאָט לאָדז און איז שעדליך פאַר דער מלוכה, צוליב דעם, וואָס ער פער-קלענערט קינסטליך די פּראָדוקציע און די קאָנסומציע.

פּראָטעסט פון לוין-חעבער-מייסטער.

נעכטען איז אין לוין-וועבער-מייסטער-פעראיין (בזשעזשינער 7) פאָרגעקומען אַ מיטגלידער-פערזאַמלונג, אויף וועלכער ס'איז אָנגענומען געוואָרען אַ פּראָ-טעסט-רעזאָלוציע געגען דעם זונטאָג-רוה-געזעץ.

די דאָזיגע רעזאָלוציע איז איבער-געשיקט געוואָרען טעלעגראַפיש צום וויצע-פּרעמיער באַרטעל.

מעטאַל-אַרבייטער וועלען אנהויבען א לוין-אקציע.

(:) נעכטען איז אין לאָקאַל פון דער קריזיס-קאָמיסיע פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען פאָרגעקומען אַ גרויסער מי-טינג פון מעטאַל-אַרבייטער.

ס'איז אָנגעוויזען געוואָרען, אַז דער געזעץ-פּראָיעקט וועגען פערזיכערען די אַרבייטער אויפ'ן סך פון עלטער און אַרבייטס - אונפעהיגקייט בעו'עוה"ש די אַרבייטער, ווייל די עלטער-עמערי-טור פערפליכטעט ערשט פון 60 יאָהר אָן. אין דער מעטאַל-אינדוסטריע ווערט מען אָבער זעהר פריה אונפעהיג צו דער אַרבייט; אויך די עמעריטור-סומע איז צו-קליין (40 פּראָצענט) און ביי די קליינע לוינען איז די סומע אַ נישטיגע.

ווייטער איז בעטראַכט געוואָרען די פראַגע וועגען „ענגלישען" שבת און וועגען אַ לוין אַקציע

וועגען דער לעצטער פראַגע איז בע-שלאָסען געוואָרען צו רופען אַ ספּע-ציעלע פערזאַמלונג אויף דאָנערשטאָג דעם 26. ה. ח.

א גאָרטען=שטאָט פאַר יתומים,

דאָס איז דער ציל פון דער פערוואַלטונג פון „העלענובעק" מיט מ. ח. רומקאָווסקי בראָש.

די ענטוויקלונג פון אינטערנאַט און פּערמער-שולע אין „העלענובעק" שטייגט איבער די אָנגעצייכענטע פּלענער אין בודזשעטען פון דער דאָזיגער געזעל-שאַפט. די גרויסע אינוועסטיציע-אַרביי-טען, וועלכע ווערען איצט פאָראויסגע-זעהען פערכאַפּען ממש מיט זייער גראַנ-דיעזקייט און דרייסטקייט פון זשעסט וואָס איז אין דער ערשטער רייה צו פערדאַנקען דעם פּרעזעס פון דער אינ-סטיטוציע, מרדכי חיים רומקאָווסקי.

ה' רומקאָווסקי דערצעהלט פאַר פרע-סע - פאָרשטעהער וועגען די פּרעלימי-נירטע אַרבייטען אויפ'ן לויפענדען יאָהר. ס'איז פאַר אַלעמען בעקאַנט, אַז די ביזאיצטיגע געביידע אין „העלענו-בעק" ענטשפּרעכט נישט איהר אויפ-גאַבע, די פערוואַלטונג האָט טאַקע בע-שלאָסען אויפצובויען אַ גרויס הויז מיט אַלע מאָדערנע איינריכטונגען פאַר די קינדער. די פייערונג פון לעגען אַ ווינ-קעל - שטיין פון דעם נייעם בוי קומט פאָר דעם היינטיגען דאָנערשטאָג. צו דער דאָזיגער פייערונג קומט סענאַטאָר שערעשעווסקי, ד"ר פעלדמאַן, ד"ר בי-כאָווסקי און אַנדערע פון וואַרשא.

אָבער מיט דעם עסען קומט דער אַפּעטיט, צוזאַמען מיט'ן אויפבויען דאָס נייע הויז, ענטשטעהען נייע אויפגאַבען פאַר דער אינסטיטוציע, עס וועט לע-דיג ווערען דער „בית יוסף" און דאָרט וועט איינגעאָרדענט ווערען אַ בוי-טיש-לערייי און אַ שניידערייי פאַר מיידלעך. עס וועלען אויך אַריינגענומען ווערען נייע 40 קינדער פון 2 יאָהר אָן, וועל-כע ווערען ביז-איצט איינגאַנצען נישט אָנגענומען. צוזאַמען מיט'ן פערגרעסע-רען די צאָהל קינדער, ענטשטעהט די נויטווענדיגקייט פון נייע 10 מאָרגענס ערד אַ לעבעדיגער און טויטער אינ-ווענטאַר. עלעקטרישע בעלייכטונג, צו-ראַר-מאַשינען און די איינאָרדנונג פאַר דער מאָדערנער בוי-טישלערייי, וואָס איז שוין איינגעקויפט געוואָרען אויף דער פּויזנער אויסשטעלונג.

איז טאַקע דער בודזשעט פאַר'ן לוי-פענדען יאָהר איבערגעשטאַנט און עס ווערט פאָראויסגעזעהען אויפ'ן אַלגע-מיינעם בודזשעט, פון 264 טויזענד זלאָ-טעס, אַ דעפיציט פון 89 טויזענד זלאָ-טעס.

דער ברייטער זשעסט, וואָס איז איצט דורך דער פערוואַלטונג פון „העלענו-בעק" געמאַכט געוואָרען, מוז ראַפּאַלי-זירט ווערען, אויב מ'וועט נעהמען אין אַכט, אַז אין לאָדז זענען פאַראַן נאָך איבער 3000 יודישע קינדער, וועלכע זענען אָנגעוויזען אויף געזעלשאַפטלי-כער השגחה, און אויך דאָס, אַז „הע-לענובעק" האָט אין איהר אויסזיכט צו שאַפען פון „העלענובעק" אַ גאָרטען-שטאָט פאַר יתומים און אָרימע קינדער.

די פערוואַלטונג פון „העלענובעק" איז פול מיט מוט און האָט נישט קיין מורא וועגען דעם גרויסען דעפיציט; זי איז זיכער, אַז די לאָדזער יודישע בעפעלקערונג, וועלכע האָט דעם חוש פאַר אמת נוצליכער און ערהליכער גע-זעלשאַפטליכער אַרבייט, וועט דעם דע-פיציט דעקען און ווייזען, אַז אויך לאָדז קאָן אָנגעהמען דעם אייראָפּעאישען און אפילו דעם אַמעריקאַנישען פערנעהם, ווען ס'האַנדעלט זיך וועגען אַזאַ וויכ-טיגע אַרבייט – ווי יתומים און קינדער-פערזאָרגונג.

די לאָדזער יודישע בעפעלקערונג דאַרף בעווייזען, אַז דער אָפּטימיזם פון דער פערוואַלטונג איז אַ בערעכטיגטער

אָון, אַז די אָנגעהויבענע גרויסע אַר-בייטען אין „העלענובעק" זאָלען, חלילה נישט בלייבען שטעהן אין דער מיטען.

די נעכטיגע פערזאַמלונג פון לינת הצדק.

(–) נעכטען איז אין זאַל פון ירדניה (פּאָלודניאָווע 36) אונטערן פאָרזיץ פון ה' יעקב איזנער פאָרגעקומען די אַל-געמיינע פערזאַמלונג פון לינת הצדק.

די פערזאַמלונג האָט געעפענט דער פּרעזעס פון פעראיין ה' לאַוויק יאַצעל און נאָכדעם האָט דעם בעריכט אָפּגע-געבען דער וויצע-פּרעזעס ה' א. קאָהן. פון'ם בעריכט וואָס די אַלטע פערוואַל-טונג האָט אָפּגעגעבען שטעלט זיך אַרויס, אַז ביים פעראיין עקזיסטירען פער-שידענע סעקציעס, וועלכע האָבען גע-פיהרט אַ לעבהאַפטע טעטיגקייט. דער פעראיין צעהלט ביז 3000 מיטגלידער פון וועלכע נישט אַלע לייזער האָבען אַרויסגעוויזען דעם געהעריגען אינטע-רעס. דער בודזשעט, וואָס האָט דער-רייכט 54.000 זל. האָט דעריבער נישט געקענט אַפילו געדעקט ווערען און איז פערענדיגט געוואָרען מיט אַ דעפיציט פון 3.000 זל. די נאַכט-פּאָגאָטאָוויע איז אַרויסגערופען געוואָרען אין 6000 פעלען. ס'האָבען געאַרביים 11 דאָקטוי-רים. די משמרים-סעקציע וואָס אין איהר אַרבייטען 350 ביז 400 מענער און פרויען האָט ערטיילט הילף אין 3000 פעלען, מכשירים זענען אויסגע-באָרגט געוואָרען אין 1700 פעלען. די דאָזיגע נוצליכע אַרבייט וואָלט געקענט נאָך מעהר פערברייטערט ווערען ביי אַ ווירימטער בעציהונג פון דער ברייי-טערער געזעלשאַפט און ביי אַ גרעסע-רער פעראינטערעסירונג פון אַלע מיט-גלידער.

נאָכ'ן בעריכט האָט זיך אָנגעהויבען אַ הייסער און ליידענשאַפטליכער וכוח אין וועלכען ס'האָבען זיך בעטייליגט אַ רייה מיטגלידער, וועלכע האָבען פאָר-געוואָרפען דער פערוואַלטונג, וואָס זי האָט נישט געשאַפען די געפלאָנטע אַמבולאַטאָריע פאַר די מיטגלידער, נישט איינגעשאַפען קיין אויטאָ פאַר דער נאַכט-פּאָגאָטאָוויע א.אַ.וו.

נאָכדעם ווי אויף דער קריטיק האָט געענטפערט לאַוויק יאַצעל, זענען פאָר-געקומען וואַהלען. ס'זענען געוועהלט געוואָרען אין דער פערוואַלטונג: לאַווי-ניק א. יאַצעל, אַברהם קאָהן, שטערן, ד"ר א. סאָרגע, יוליאַן וואָלף, יעקב איזנער, הערצקע וואָלף, ז. קליין, ד. באָדזענטאָווסקי, ח. ליפשיץ, בערקאָל, ש. לעווי, י. מ. זדונסקי, נח וואַלדמאַן, רעד. ע. האַמבורסקי. אַלס קאַנדידאַ-טען: זיידעמאַן, האָראָוויץ, האַנעמאַן, גראָסבערג, שרעטער. אין דער רעוויי-זיאָנס-קאָמיסיע: מענדעלזאָן, וואַרליוו-קער, לעווין, בריטשקאָווסקי, ראַבינאָוו.

———

איז די אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(?) היינט דיזשורירען ביינאַכט פאָל-גענדע אַפּטייקען: וואָיטשיצקי (נאַפּיור-קאָווסקי-גאַס 27); דאַניעלעצקי (פּיעט-רקאָווער 127); אילניצקי (וואָלטשאַנ-סקאַ 37); לייגוועבער (פריי-היימס-פּלאַץ 2); האַרטמאַן (מלינאַרסקאַ 1); קאַהאַנע (אַלעקסאַנדער-גאַס 80).

– פון א"י-אַמט.

עס זענען ערהאַלטען געוואָרען ער-לויבנישען אויף צו פאָהרען קיין ארץ-ישראל פאַר פאָלגענדע פערזאָנען: רבקה פשעדבאָרסקאַ, חיה דאָרמאַן, חוה בילה זשאַרסקאַ הירש בילאַנט.

די דערמאָנטע פערזאָנען דאַרפען זיך ווענדען אין היגען פּאַלעסטינאַ-אַמט (צעגעלניאַנאַ 4) פון 10 ביז 1 פאָרמיטאָג.

אַ קינדער - פאָרשטעלונג אין טעאַטער „סקאַלאַ".

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן 5 יעהריגען יובילעי פון באַלוטער אַרבייטער קינדער היים א. נ. בראָנימלאָוו גראָסער (לאַ-געווניצקאַ 25) קומט פאָר שבת דעם 28 מאַי 10 אין דער פרי אין טעאַטער „סקאַלאַ" אַ'נעפענטליכע פאָרשטעלונג פון די קליינע קינדערלעך פון קינדער היים. אין פּראָגראַם: אינסצעניזאַציעס, דעקלאַמאַציע, טענץ, ווי אויך געזאַנג און גימנאַסטיק אויסגעפיהרט דורך די קינדער פון דער מעדעם שול.

נעכטיגע רינג קאַמפען.

אין דער ערשטער פאַר קעמפען! דער ברוטאַלער טראָהאָסקאָ געגען דעם רוהיגען ווילדמאַן. נאָך אַ לענגערען קאַמף בלייבט דער רעזולטאַט אונענט-שידען. אין דער צווייטער פאַר קעמפען: די „שוואַרצע מאַסקע" געגען דעם נער-וועזען נעמטערט. נעמטערט איז כסדר אין דעפענסיווע. די „שוואַרצע מאַסקע" אַטאַקירט שטאַרק און אין דער 8-טער מינוט ווערט נעמטערט בעזיגט דורך אַ מאָרטערשטען פאַס. אין דער דריטער פאַר שטעלט זיך צום קאַמף דער ליב-לינג פון פּובליקום שטעקער, וועלכער בעקומט בלומען גלייך אין אָנהויב ער קעמפט מיט דעם וואָרשאָווער שטשערבינסקי, וועלכער ווערט אין איי-ניגע מינוט בעזיגט דורך שטעקער'ן.

דער אינטערעסאַנטסטער קאַמף פון נעכטיגען טאָג איז געווען קאָוואַן קאָנ-טראַ דעם נעגער טאָמסאָן. קאָוואַן אַטאַ-קירט כסדר, אָבער ווערט שטאַרק אָפּ-געשלאָגען דורכ'ן געשיקטען נעגער. נאָך דער פויזע ליגט די איניציאַטיוו כסדר אין די הענד פון'ם נעגער טאָמ-סאָן. קאָוואַן ראַטעוועט זיך פון זעהר געפעהרליכע פּאָזיציעס. צום סוף געהט קאָוואַן איבער אין אַ שטאַרקער אָפענ-סיווע און טאָמסאָן ווערט בעזיגט, לי-געגדיג אויף ביידע לאָפּאַטקעס. דאָס פּובליקום אַפּלאָדירט שטאַרק ביידע קעמפער.

זעלבסטמאָרד אויף דער ניער-וועלט.

אין הויז № 15 אויף דער נייער-וועלט אין וואַרשאַ וואוינט ביי די על-טערן דער 19-יעהריגער קאַזשימיערזש מ., קראַנק אויף מעלאַנכאָליע און נער-ווען ביז צו דער שטופע, אַז ער האָט שוין איינציגע מאָל געפּרובט צו בעגעהן זעלבסטמאָרד און 3 מאָל איז ער שוין געוואָרען פערהאַלטען אויפ'ן פענסטער, וואו ער האָט געוואָלט אַרויסשפּרינגען פון 2-טען שטאָק, כדי צו מאַכען אַ סוף צום לעבען.

נעכטען ביינאַכט האָט אַ יונגערמאַן, אויסנוצענדיג די געלעגענהייט פון דער אָבוועזענהייט פון זיינע עלטערן, אָנגע-שריבען אַ געזעגענונגס-בריוועל און אָראָב-געשפּרונגען פון פענסטער. דער פּאָגאָ-טאָוויע-דאָקטאָר האָט נאָר פעסטגעשטעלט לייכטע וואונדען פון קערפּער. די על-טערן האָבען דערנאָך אָנערקענט, אַז זיי האָבען שוין לאַנג געזאָרגט וועגען געזונד פון זייער זוהן און בעהייסען איהם פערזעהען זיינע שיך מיט אָבגעזאַ-סען און גומי-זוילען „בערסאָן", וועלכע זענען אידעאַל עלאַסטיש און אויך פּראַקטיש. זיי האָבען זיך אַרויסגעוויזען אַלס רעטונגס מיטעל זאָגאָר אין אויבי-גען טראַגיצען פאַרפאַל.

פון חדר יסודי התורה הראשון

שע"י אגודת „שלומי אמוני ישראל“-לאדז, פאלודניאווא 11.

לויט דער פארארדנונג פון דער שול-מאכט, מוזען אלע עלטערן, וואס ווילען זייערע קינדער ווייטער לאזען לערנען אין חדר צום קומענדיגען שול-יאהר 1927/28 (ד.ה. פון ר"ח אלול הבע"ל), אייגענהענדיג אונטערשרייבען וועגען דעם א דעקלאראציע אין די שול-אינספעקציע ביז דעם 1-טען יוני.

דעקלאראציעס פאר די אלטע תלמידים ווערען אויסגעפיהרט אין קאנצעלאריע פון חדר טעגליך פון 11 ביז 1 און פון 5—8 נאכט. שפעטסטענס ביז מיטוואך, פ' במדבר הבע"ל.

נייע תלמידים ווערען אנגענומען פון דאנערשטאג, פ' במדבר ביז דינסטאג, פ' נשא, דעם 31 טען מאי.

הנהלה.

בעמערקונג: נאך דעם אויבענדערמאנטען טערמין, וועלען קיין שום חזקות נישט גענומען ווערען אין אכט, און די פלעצער וועלען אפגעגעבען ווערען נייע תלמידים, ווען די פלעצער זענען זעהר בעגרענעצט וכל הקודם זכה!

744

צו דער פערלאבונג פון פרל.

פעסע פיינע יוזעפאוויטש

(טאכטער פון אונזער סעקרעטאר דוד יוזעפאוויטש)

מיט ה' **אהרן יערוזאלימסקי**

ווינשען מיר א גליקליכע צוקונפט

748

די פערוואלטונג פון לוין-וועבער-מייסטער-פעראיין אין לאדז.

Z intencji zaślubin córki i siostry naszej

HELI ALTMANÓWNY

z p. **LEONEM STRYKOWSKIM**

życzymy młodej parze świetnej przyszłości

745 **Rodzina Altmanów.**

Dr. H. WOŁKOWYSKI

זאכאדניא 57 (צעגעלג. 19)

טעלעפאן 19-94.

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעהמט אן פון 5—8 אווענד, פרויען פון 4—5. ספעציעלער ווארטע-זאל.

603

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 43 יאהר מיין ליבע פרוי, אונזער טייערע מוטער, טאכטער, שוועסטער, שוועגערין און טאנטע

שרה אשת ר' משה נ"י קאפעל

(פון דערהיים סוכעצקא).

די לויה קומט פאר היינט, מאנטאג, דעם 23 מאי ד. י. פון טרויער-הויז נאוואמיעסקא 18, וועגען וואס עס מיילט מיט

די טיעף-טרויערנדע הינטערבליבענע.

738

Dr. med.

W. Eychner

פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע

זגערזשער 11 טעל. 34-72.

נעהמט אן אין דער לעטשניצע עקספעריקאטער 294 פון 12—2 מיטאג און דער היים פון 6-8 אוו.

דערמיט דריקען מיר אויס דעם אינניגסטען מיטגעפיהל אונזער לאנג-יעהריגען מיטגליד ה' יעקב וואלה, צום טויט פון זיין אונפערגעס-ליכער פרוי

פייגע נ"ע

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבילי ציון וירושלים.

די פערוואלטונג פון טאמבורירער-מייסטער-פעראיין אין לאדז.

749

די בילליגסטע קוועלע

פון פערפומען, זייפען, פודער, געזיכטס-קרעמען.

פערשידענע צאהן-פאסטען פון די בעסטע אויסלענדישע

פירמען איז צו בעקומען נור ביי דער האנדעלס-פירמע

S.Buchwajc, Łódź

Piotrkowska 22, tel. 31-43.

15 יעהריגער יובל פון דער ערשטער יוד. גימנאזיע

גראנדיעזע אויסשטעלונג פון שילער-ארבייטען.

די געזעלשאפט פון די יודישע מיטעל-שולען אין פוילען פייערט איצט דעם 15 יעהריגען יובילעאום פון איהר עקזיסטענץ און פון דער גרינדונג פון דער ערשטער יודישער גימנאזיע אין לאדז.

די פייערונגען, וואס ווערען פארקומען אין צוזאמענהאנג מיטען דערמאנטען יובילעאום, איז געעפענט געווארען מיט אן אויסשטעלונג פון די ארבייטען פון די גימנאזיע-שילער.

די פייערונג הויבט זיך אן מיט'ן פוילישען נאציאנאלען הימן און „התקוה“, וועלכע ס'פיהרט פרעכטיג אויס דער ארקעסטער פון די שילער. דאן האלט א קורצע רעדע, וועגען דער ענטוויקלונג פון דער גימנאזיע, ה' דירעקטאר פערלמאן און דער ארקעסטער שפילט דעם שול-הימן.

דאן טרעטען צו די איינגעלאדענע געסט צו בעטראכטען די אויסשטעלונג.

דער אלגעמיינער איינדרוק פון דער אויסשטעלונג, וועלכע איז א שאפע פון שילער-ארבייטען אויף אלע געביטען, מאכט א גראנדיעזען איינדרוק, די ליבע פון די קינדער צו די אויסגעפיהרטע ארבייטען און די זארגפעלטיגע אויפזיכט פון די לעהרער, פיהלט זיך פון דער קלענסטער איינלגונג פון די שילער פון „א“-קלאס, ביז די קאמפליצירטע ראדיא-אפאראטען פון די עלטערע שילער, וועלכע זענען ארגאניזירט אין זייער „ראדיא-קלוב“. דעריבער איז די אויסשטעלונג, הגם זי האט נישט דעם גרויסען פארנעהם, אינטערעסאנט און ליבענסווירדיג. דער פעדאגאגישער לייטונג קומט די אנערקענונג פאר דעם פעסטשטעלען נעגוס און פערגעניגען וואס די אויסשטעלונג גיט.

די אויסשטעלונג בעווייזט, אז די לעהרער אין דער גימנאזיע האבען אנגענומען דעם מאדערנסטען לעהר-מעטאד, דעם מעטאד פון דער אזוי גערופענער ארבייטס-שול! די שילער מאכען פערשידענע פראקטישע ארבייטען און אויפ'ן יסוד פון די דאזיגע ארבייטען קומען זיי ערשט צו טעארעטישע בעגרינדונג, אזוי איז ביי נאטור-וויסענשאפט, פיזיק, מאטעמאטיק און אפילו געשיכטע און ליטעראטור.

מיר וועלען אנהויבען פון דער אפטיילונג פון צייכנען, ליים-אויסארבייטונגען און אויסשניידונגען, וועלכע געפינט זיך אונטער דער לייטונג פון דעם בעקאנטען צייכנער און מאלער קאהאנע, פון דער „א“-קלאס אן, וואו די שילער מאכען די פרימיטיווסטע צייכנונגען און אויסשניידונגען, איבער דעם אוהויב פון פערספעקטיוו, צייכנונגען פון דער נאטור, ביז דעם פארטרעט פון ד"ר פאלעק, געצייכענט פון א שילער, פיהלט זיך די גענייטע האנד פון קאהאנע און די פערשטענדניש פאר דעם וויכטיגען לעהר-געגענשטאנד — צייכנען.

בעזונדער שעהן זענען די געצייכנטע יודישע מאטיוען, למשל פון אלטען בית-עולם אויף וועסאלע גאס, וועלכע זענען שפעטער קאפירט אויף מעש-בלעך, אזוי גערופענע מעטאל-פלאסטיק. זעהר שעהן זענען די ליים אויסארבייטונגען, לויב-זעגען-ארבייטען, גומי-אויסשניטען אויף פערשידענע סטעמפלען, שאבלאן-מוסטער, מארמאר פאפיר א. א.

אין דער דאזיגער אפטיילונג איז כדאי צו דערמאנען, די קינדער, קליין הארמאוויטש פרענקעל גרוביגסקי.

דאן קומט די אפטיילונג פון דעם ליבען ליבען ד"ר פאלעק — די אפטיילונג פון פוילישע ליטעראטור. יעדע דורכגעגאנגענע עפאכע, אדער קלאסיש ווערק, איז דורך די שילער הערליך און אריגינעל אילוסטרירט. א בעזונדער איינדרוק מאכט די אריגינעלע אילוסטראציע פון דעם מעשה'לע „דרייצעהן“, וואס איז אויסגעפיהרט-געווארען דורך די שילער פון 2-טער קלאס. זעהר שעהן זענען אויך אויסגעפיהרט די מאלערייען אויף גלאז. עס צייכנען זיך דא אויס די שילער ליפסקי, רייכמאן, ווידעראמאל גרוביגסקי. און דער לעהרער ד"ר פאלעק, וועלכע פערשטעהט די שילער צו געבען אנדייטונגען אויף אריגינעלע ארבייטען.

דאן קומט די אפטיילונג פון אלטער ליטעראטור אונטער דער לייטונג פון ד"ר טאובענשלאג. די אינטערעסאנטע פאנטאזיע פון א גריכישען טעמפעל אויסגעארבייט פון ליים, מוסאליני און צפזאר און פערשידענע יידישע מאטיוען — זענען א סימן פון פערשטענדניש פון די שילער אין דער דאזיגער ליטעראטור.

א הערליכע אפטיילונג איז די געאגראפישע פון פרוי זאלוויאנסקא. אלץ, וואס די שילער לערנען און האבען אמאל געדארפט זיך נאר פארשטעלען אין דער פאנטאזיע, איז דא אריגינעל אילוסטרירט דורך די שילער.

הערליך איז די מאפע פון פוילען, אויף וועלכער ס'איז בעריקזיכטיגט די ווירטשאפטליכע, אדמיניסטראטיווע און פאליטישע זייט. די מאפעס פון אזוי גערופענער ליווארנא ארבייט, די אגראמען און פלאסטישע ליים-אויסארבייטונגען. דא צייכענען זיך אויס די שילער: שלאכאוויטש, ריטערבאנד, איינזעלשטיין און קארן, וועלכער חזרט זיך איבער מיט זיינע אויסערגעוועהנליכע פעהיגקייטען אין כמעט אלע אפטיילונגען.

נישט ווייניגער אינטערעסאנט איז די אפטיילונג פון געשיכטע פון ד"ר בערלאס. די שוהל אין הוסיאטין, אנדערע אלטערטימליכקייטען, זענען הערליך אילוסטרירט. די שילער צלבוים, אפענהיים, ביאלאסטאצקי, שמולעוויטש, גינזבורג און ווארשאצקי האבען דא זעהר שעהנע ארבייטען.

די סאמע אינטערעסאנטע אפטיילונגען פון נאטור-וויסענשאפט, מאטעמאטיק און פיזיק.

אין דער נאטור-וויסענשאפטליכער אפטיילונג פיהלט זיך דער אינזש. זילבערבערגען. זיין פעדאנטיזם, געדולד און סיסטעמאטישקייט, פון וואס די שילער זענען איינגאנצען אנגעשטעקט, פון דער שמעטערלינג-קאלעקציע, אייגענע אקוואריומס, און די ענטוויקלונגס-טאבעלען פון גאז-פאבריקאציע, זאלץ-אויסארבייטונג, פערשידענע טיערע זאמלונגען, ענטוויקלונג פון בוימער און אנדערע ארבייטען איז נאר ענטציקט צו ווערען, נישטא דארט קיין איין זאך, פון וועלכער עס זאל נישט וועהען מיט וויסען און ליבע צו די נאטור-ערשיינונגען, וועלכע זענען דא אילוסטרירט. אנ'אמת'ער נחת איז דא צו פערווילען א געוויסע צייט און צוקוקען זיך צו דער דאזיגער דאנקבארער ארבייט. דעם שילער אבראמאוויטש קומט א דאנק פאר זיינע זאמלונגען. ווייטער זעהט מען דא די זוימען פון 40 פערשידענע בוימער פון אייגענעם גארטען ביי דער שול.

אינזש. זאנענבערג האט זיך אויך זיכער נישט צו פערשעהמען מיט זיין מאטעמאטיש פיזישע אפטיילונג, די געאמעטרישע דיסקוסיעס און אויפגאבען אין א לוסטראציעס און ממשות'דיגע געגענשטאנדען. די מכשירים, וואס די שילער ארבייטען אויס, אויפ'ן יסוד פון פיזישע געזעצען, זענען אין פערהעלטניש צו די עלטער פון די קינדער — מייסטערווערק. דעם שילער קראקאווסקי'ס פאטאגראפישער אפאראט, די קאליי עסקאפען, הידראפאן א. א. איז זעהר שעהנע ארבייטען, אויך דא איז פערטרעטען דער שילער קארן, פראנאוויטש א. א.

צום סוף נאך דער ראדיא-קלוב פון די שילער, דער דאזיגער איינפיהרונג געהער א בעזונדער ארטיקעל. דא זעהט מען אזעלכעס, וואס איז ביז איצט נאך נישט דא אין די שולען, פון די פרימיטיווסטע ביז די קאמפליצירטע ראדיא-אפאראטען, זענען דא פערטרעטען.

ס'איז ווערט דא צו דערמאהנען די נעמען פון די שילער: אבראמאוויטש, גורין, קראקאווסקי, ווישליצקי, זילבערשאץ, באנדע און לאנדסמאן, בראווא, אינזש. זאנענבערג!

איבער דער גאנצער ארבייט פיהלט זיך, פערשטעהט זיך, די האנד פון דירעקטאר פערלמאן.

י. דאנקי.

„אזאזעל“-רעווי

פון אלע 4 פראגראמען.

דער ערפאלג פון די 4 פעראייניגטע „אזאזעל“-פראגראמען איז געווען פאראויסצוזעהן. דער זאל איז יעדען אווענד איבערפולט און די נומערן נעהמען שטארק אויס. אלץ קלאפט, ווי א זייגער'ל.

כדי אבער, וואס ברייטערע שיכטען פון דער בעפעלקערונג זאלען קענען בעזוכען די לעצטע פארשטעלונגען פאר'ן נייעם 5-טען פראגראם, ווערען היינט און מארגען געגעבען 2 ביליגע טעג. עס ווערען אויסגעפיהרט די שענסטע און בעסטע נומערן, וועלכע האבען שטענדיג געשלאגען דעם רעקארד.

אין די גאר נאהנטסטע טעג קומט שוין פאר די פרעמיערע פונ'ם 5-טען פראגראם. לאדז-גרייט זיך!

ספארט.

„טוריסטען“ — „טשארני“ 2:3 (2:0).

„טוריסטען 3“ — „חשמונאים“ 0:3.

„טוריסטען 2“ — „ל.ט.ס.ג.“ 2:3.

„ג.מ.ס.“ — „שילא“ 1:7.

„ו.ק.ס.“ — „אוניאן“ 2:3 (2:1).

„ר.ט.ס.ג.“ — „חשמונאי“ 1:4 (1:1).

פאביאניץ.

„שמשון“ (לאדז) — „יעדנאשטש“ 2:2 1:2

„בורושא“ — „נשר“ 0:2.

לעמבערג, 22 (טעלעפאניש) דער מעטש צווישען לאדזער „ל.ק.ס.“ און פוילישען מייסטער „פאגאן“ האט זיך בעענדיגט 0:2 לטובת „פאגאן“.

טויבע און שטומע שפילען פוס-באל.

„ווארשאווער טויב-שטום-ספארט-פעראיין“. — לאדזער טויב-שטום-ספארט-פעראיין 2:2 (1:0)

נעכטען איז צום ערשטען מאל אין אונזער שטאט פארגעקומען א מעטש, אין וועלכען ס'האבען אנטייל גענומען טויבע און שטומע, די אומגליקליכסטע פון די מענשען. דער מעטש האט אויך צוגעזאגט צו זיין אינטערעסאנט דערפאר, ווייל דער ריכטער האט נישט געקאנט האבען קיין פייפערל.

צום מעטש זענען אבער בלויז געקומען געציילטע מענשען. דער ריכטער האט געהאט אנשטאט א פייפערל — א פאהן און מיט דעם געפיהרט דעם מעטש.

דער מעטש איז געשטאנען אויף א זעהר נידריגע מדרגה.

זעהר א ווירקענדיגען איינדרוק האבען געמאכט די שטומע בעגריסונגס-רעדעס פון די שטומע פארשטעהערס פון ביידע פעראיינען, הגם מ'האט נישט געהערט קיין ווארט...

פון לאדזער „מכבי“

אויף דער לעצטער פערוואלטונגס-זיצונג האט זיך די פערוואלטונג קאנסטיטואירט אויף פאלגענדען אופן:

פרעזעס — (דער מאנדאט בלייבט צייטווייליג אפען), וויצע פרעזעסען: ד"ר ל. פריבולסקי און ד"ר ג. קרויש, סעקרעטאר — ה' ל. קארפאווסקי, קאסיר — ה' ישראל גוראווע, ווירטען: די ה"ה הערש ליובאשיצקי און שטיינבאך, פעראיינס-שפר — ה' שולזינגער.

אלגעמיינער טעכנישער לייטער פון פעראיין — ד"ר ג. קרויש.

טעכנישע לייטונג: טורנען, לייכט- און שווער-אטלעטיק — ה' א. טעגאל.

פערוואלטונגס-מיטגלידער: די ה"ה משה קארא און ה' קליין.

פרעסע-קאמיסיע: די ה"ה ד"ר ל. פריבולסקי, ד"ר ג. קרויש, ל. קארפאווסקי און שולזינגער.

בויען דעם פארט אין חיפה.

עס ווערן אויסגעארבייט נײע בוי-פראיעקטען.

לאנדאן, (י.ט.א.) דעפוטאט קענווארטהי האט אינטערפעלירט אין ענגלישען פארלאמענט דעם קאלאניאל-מיניסטער, ווי עס האלט איצט מיט׳ן פלאן פון בויען דעם פארט פאר גרויסע שיפען אין חיפה און ווען וועלען די בוי-פראיעקטען ענדגילטיג בעשטעטיגט ווערען.

ווייטער האט דעפ. קענווארטהי געפרעגט ווען וועלען די בוי-ארבייטען לויט די פאראויסזעהונגען געענדיגט ווערען און וויפיל וועלען זיי אפקאסט.

אויף די פראגען האט מיניסטער אמערי געענטפערט, אז א קאמיסיע פון אינזשיניערען ארבייט איצט אויס נײע בוי-פלענער פון פארט אין חיפה. וואס איז שייך די אנדערע פראגען קען נאך ניט דער מיניסטער געבען קיין גענויע אינפארמאציעס. דער מיניסטער קען אויך ניט פעסטשטעלען ווען וועלען זיך אנהויבען די בוי-ארבייטען ארום חיפה׳ער פארט.

זרבבל אין בראזיליע.

רעסיפע טערנאבוקא. (י.ט.א.) אויף דעם וועג קיין ארגענטינע האט דער יודישער ארבייטער טוער זרבבל בעזוכט א געוויסע צייט אין בראזיליען. אין דער שטאט רעסיפע פערנאבוקא איז ה׳ זרבבל אויפגענומען געווארען דורך א דעלעגאציע פון יודישען קלוב. די היגע פרעסע האט געווידמעט ארטיקלען דעם אנקומען פון ה׳ זרבבל און די גרעסטע היגע צייטונג „אפראווינציא" האט פערעפענטליכט אן אינטערוויו מיט ה׳ זרבבל וועגען דער לאגע פון די יודען אין פוילען. וועגען שול-וועזען און די אויפגאבען פון זיין שליחות אין די דרום-אמעריקאנישע לענדער.

נאך דעם בעזוך אין ארגענטינע וועט זיך ה׳ זרבבל נאך צוריקקעהרען קיין בראזיליען וואו ער וועט האלטען א רייהע רעפעראטען. צוזאמען מיט ה׳ זרבבל׳ן האט דא געוויילט ה׳ מלמד, וועלכער אנטוויקעלט דא אן אגיטאציע לטובת דעם קאמפעראטיוו „ביכער".

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטש 20

נאכמיטאג׳לע פון 1-טען ווארשאווער יוד. מיניאטור-טעאטער

„אזאזעל"

קאנפערענסיער: א. נאדיר.

עם נעהמען אנטייל: אלא לילית, לוריע שפיגעל, וו. גאדיק, ש. לאנדוי, י. סטרוגאטש, י. מאנסדארף, נ. מעלניק, מ. פאטאשינסקי, ה. פאזנאנסקי און אנדערע.

לעצטע 2 טעג פאר׳ן גרויסען 5. פראגראם!

צו ביליגע פרייזען פון 50 גראשען ביז 3 זלאטעס.

היינט מאנטאג, ד. 23 און דינסטאג, ד. 24 מאי, 9 אין אווענד

16 פון די בעסטע פרעהליכע נומערן פון אלע 4 פראגראמען, פון I, II, III, IV פראגראם 16

קינסטל. לייטונג: טעא ארצישעווסקא
ליטעראריש. - משה בראדערזאן
מוזיקאליש. - הענעך קאן

דעקאראטיווע לייטונג: פריק קליינמאן
כארעאגראפיע: אלא לילית
דירעקציע: י. דאנציגער

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נ׳ י׳ פ׳ בלאט" (פאלקסבלאט) ענטפערן אויף יורידישע אנפראגען, וואס ווערן צוגעשיקט נאר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.
יורידישע אפטיילונג
פון „נײעם פאלקסבלאט"

בײם דערלאנגען אן׳אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלײגט ווערן דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבן. אויף אנפראגן אהן קופאן וועט קײן ענטפער ניט געגעבן ווערן.

גילטיג דעם 23. מאי 1927.

5451. א קאלאניאל-הענדלער פון דער פוילישער גאס.

עס איז גארנישט אזא איינפאכע פראגע, ווי איהר מיינט אמת, דער פונקט – 8 טייל – 1 ארט, – 6 פון דעקרעט וועגען לאקאטארען שוץ שפרייט זיך טאקע אויך אויס אויף האנדעלס-אונטערנעהמונגען, וואס קויפען אויס לאקאלען פון דער 4-טער קאטעגאריע, אבער נאר אין דעם פאל – ווען זיי געפינען זיך אין א געוועהנליכען לאקאל. קוים געפינען זיך די זעלבע אונטערנעהמונגען אין געוועלבער, איז שוין פ רהאן א גרונד צו פאדערן דירה געלט לויט׳ן פראצענט-סיס פאר דער קאטעגאריע D.

פון דער אנדערער זייט אבער זאגט דער פאטענטען-אוסטאוו, אז אן׳אונטערנעהמונג, וואס געפינט זיך אין א געוועלב, מוז אויסקויפען 3 טע קאט. פאטענט. אזוי ווי איהר קויפט אבער אויס די 4 טע קאטעג. און דער פינאנץ אמט האט אייך די קאטעגאריע ניט קוואליפיצירט, איז עס א געוויסער בעווייז, אז דער לאקאל איז מעהר ענליך צו א בודקע ווי צו א געוועלב.

ווי ס׳זאל אבער ניט זיין שיקט צו דעם הויזווירט פינקטליך דירה-געלד, בערעכענט לויט קאטעג. B.

5452. עדליסאן פון פאס.-שולק.

5453. F. K.

5454. י. ג–סטעק פון אלעקס. 22.

5455. י. כק פון פאלגאצנא 21.

5556. א שוסטער פון קאנסטאנטינער גאס.

וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאקציע טעגליך פון 3 ביז 4 נאכמיטאג, מיטוואך און דאנערשטאג די צייטונג.

5457. H. F.

הגם מען דארף אייך מיטטיילען שריפטליך, נאר צוליב דער קורצקייט פון טערמין און אויסנאהמקייט פון ענין אינפארמירט אייך פערזענליך אין דער פ. ק. או. וועגען גורל פון אייער בקשה.

5458. באנושזרוב פון סאמאטלנע

דער אורזשאנד סקארבאווי האט א געוויסען גרונד צו פאדערן ביי אייך די שטייערן, וועלכע אייער פרוי איז שולדיג געבליבען, זייענדיג א פריליין.

5459. אהרן זאק.

לויט׳ן ארט. 137 פון אוסטאוו וועגען סטעמפעל-שטייער זענען קווטירונגען וועגען דערהאלטענע זאכען, וואס האבען א ווערט ניט מעהר ווי 50 זל. פריי פון שטעמפעל-שטייער-אפצאל.

5460. I. W.

איהר דארפט ניט ספעציעל פאהרען אין לובלין וועגען אויסצוג פון די ביכער פאר די שטענדיגע איינוואוינער. איהר קענט דעם דאזיגען דאקומענט אויסשרייבען דורך דער פערמיטלונג פון היגען מאגיסטראט.

5461. א לעזער פון שײבלער׳ס מארק.

אייך וועט מען דאס יאהר רופען אויף איבונגען. איהר וועט בעקומען א פערזענליכע אויפפאדערונג, סיידען איהר האט דורך דער צייט געענדערט אייער אדרעס. אויב אזוי דארפט איהר זיך אינפארמירען אין פ. ק. או., צי מען האט אייך אזא אויפפאדערונג שוין ארויסגעשיקט.

דער בערלינער יוד. קווארטאל.

(ענדע פון 3-טע זייט).

גרויסען מוזיקער מענדעל פון בערדיטשעוו.

די ארטיסטען-טרופע, וואס איז דא אויפגעטרעטען, האט געהייסען „סוראקינס טרופע". סוראקין איז געוועזען זייער דירעקטאר, רעושיסער און קאסירער. א דיקער, ראזירטער קאווענער יוד. וועלכער איז שוין געוועזען אין אמעריקא הן א חזן, הן אן׳אמערען-העלד. דער עולם איז געזעסען אינ׳ם הויף ארום קליינע טישלעך, האט געגעסען ברויט מיט וואורשט און געטרינקען ביער, און האט מיט א הילכיגען געלעכטער אויסגעדריקט זיין צופרידענקייט מיט דער פארשטעלונג. דער עולם איז בעשטאנען פון קליינע הענדלער, „אויפגעקלערטע", וועלכע האבען זיך ראזירט אומגעפעהר איינמאל א וואך און האבען דערפיהלט די רעליגיעזע טראדיציעס ניט אויס רעליגיעזען געפיהל, נאר איינפאך אויס געוואוינהייט און אויס אבערגלויבען.

די טרופע איז בעשטאנען פון צוויי פרויען און דריי מאנספיל, און דאס פראגראם, וואס איז דורכגעפיהרט געווארען אויף דער „סצענע", איז געוועזען אן׳אימפראוויזירטע. אין אנהויב איז ארויסגעקומען א מאגער קליין מענשעלע, מיט א גאז, וואס האט עפעס אויסגעזעהן, ווי ארייגעקלעבט אין זיין פנים, און ער האט געשפילט א בדחן, האט געזונגען אלטע לידער און געטריבען וויצען. נאכדעם האבען ביידע פרויען אויסגעזונגען עפעס א ליד פון אנ׳אלטער אפערעטע, א שוישפילער האט דערצעהלט א מאנאלאג פון שלום-עליכם, און צום סוף האט סוראקין רעקלאמירט יודישע און העברעאישע געדיכטע. פון צייט צו צייט שטיל אונטערזינגענדיג די בעזונדערס צערטליכע ערטער.

דער עולם איז געזעסען, ווי פערפלעפט און אין משך פון דער דעקלאמאציע האט מען ניט געגעסען קיין וואורשט און ניט געטרונקען קיין ביער, – זיי זענען אלע געזעסען, אט די פערוואגעלטע, פעריאגטע קרעמער און אפשר אויך שווינדלער, האבען אונטערגעשפארט די גאמבעס מיט די פינגער און האבען זיך שטארק פערטראכט...

יוסף ראט.

די, וועלכע אזעף האט פערראטען.

בעארבייט פאר׳ן „נײעם פאלקסבלאט" לויט פערשידענע מאטעריאלען פון ל. בראם. 175)

„X. שרייבט, אז בורצעוו האט צוגעבראכט עפעס אן׳אויסערגעוועהנליך-סענסאציאנעלען „מאטעריאל" וועלכען ער האלט דערווייל אין געהיים, דערלענגענדיג צו איבערראשען דאס געריכט, – אבער דאס, וואס איך ווייס, האלט פאקטיש גיכט אויס קיין שום קריטיק און יעדער נארמאלער פערשטאנד דארף אויסרופען: „גאד זיך אליין און שווייג, נאר שמיר דערזיך ניט איין קיין אנדערע!" איך רעכען, אז דאס, וואס ער האלט אין געהיים איז ניט פון קיין בעסערער קוואליטעט. א חוץ ליגען און פעלשונג קען גארניט זיין. דעריבער, דאכט זיך מיר וועט דאס געריכט אפשר מאכען א סוף צו דער שמוציגער רכילות. יעדענפאלס, אויב בורצעוו וועט נאך שרייען וועט ער בלייבען דער איינציגער מאניאק. איך האף, אז דער אויסערטעט פון געוויסע פערזאנען וועט פאר די איבריגע זיין אין א געוויסער הינזיכט אן׳אפהאלטענדער מאמענט. אויב קיין געריכט וועט ניט זיין, וועט דאס בערעדעריי ניט אויפהערען, נאר וועט זיך פערשטארקען, אין א גאדען דערצו איז דאך פערהאן: פיל ווייסען דאך ניט מיין ביאגראפיע.

„נאטירליך, מיר האבען זיך דערנידערט, איינגעהענדיג אויף א געריכט מיט בורצעוו׳ן, דאס איז געגען אונזער כבוד אלס ארגאניזאציע. נאר אלץ האט אנגענומען אזא מאסשטאב, אז מ׳מוז זיך אויך דערנידעריגען. מיר דאכט זיך, אז שווייגען קען מען ניט, דו פערגעסט, ווי ווייט די זאך איז פערשפרייט. נאר אויב איהר וועט דארט געפינען פאר מעגליך א שפיי צו טון, בין איך אויך גרייט אויסצושפייען, ואויב דאס איז שוין ניט צו שפעט. איך בין זיכער, אז די חברים וועלען געהן ביז דעם סוף, פערטיידיגענדיג דעם כבוד פון א חבר, און דעריבער בין איך גרייט אפצוטרעטען פון מיין מיינונג און אפזאגען זיך פון געריכט.

„איך וואלט נאר ניט געוואלט אנוועזענד זיין ביי דער פראצעדור. איך פיהל, אז דאס וועט מיך איבנאנצען צוברעכען. בעמיה זיך, אויף וויפיל דאס איז מעגליך, מיך דערפון צו אפ פרייען".

ס׳איז צווייפעלהאפטיג, צי דער X., וועלכען אזעף האט דערמאנט אין זיין בריף צו טשערנאוו׳ן, האט געוואוסט עפעס גענויערעס וועגען דער אנגעהויבענער סענסאציע, וואס בורצעוו האט צוגעגרייט פאר׳ן געריכט. אבער אזא סענסאציע האט בורצעוו פאקטיש געהאט. דאס איז געוועזען די ערקלערונג פון געוועזענעם שעף פון פאליציי-דעפארטאמענט לאפוכין, די דאזיגע ערקלערונג איז געווען ענטשיידענד פאר׳ן גורל פון אזעף׳ן און פון דער גאנצער אזעוו-געשיכטע.

אין צוג צווישען קעלן און בערלין.

אלעקסעי אלעקסאנדראוויטש לאפוכין איז אין׳ן יאהר 1905 געוועזען דירעקטאר פון פאליציי-דעפארטאמענט ביים אינערן-מיניסטעריום. ער האט אלזא געקענט דעם הצלסטען פאסטען אין דער פאליציייאישער היעראכיע און אין זיינע הענד זענען זיך צוזאמענגעקומען אלע פעדים פון דער פיל-פערצווייגטער פאליציייאישער ארגאניזאציע פון צארישען רוסלאנד. ער האט געוואוסט אלע סודות פון דער זשאנדארמעריע און אכראנע, יעדענפאלס פאר דער צייט, וואס ער איז געשטאנען אן שפיץ פון דעם דעפארטאמענט.

דעם פאסטען זיינעם האט ער פערלאזען, ווייל ער האט אין פיל הינזיכטען ניט מסכים געווען מיט די מעטאדען, וועלכע די רעגירונג האט אנגעווענדעט אין דער אינגערליכער פאליטיק און אין קאמף געגען דער בעפרייאונגס-בעוועגונג. לאפוכין איז – לגבי דער סביבה, אין וועלכער איהם איז אויסגעקומען צו ארבייטען און צו לעבען – געווען א זעהר קולטורעלער מענש, אן׳ערליכער, מיט העכער בילדונג און ליבעראלע נייגונגען. ווען ר׳איז אוועק פון פאליציי-דעפארטאמענט, האט ער אפילו געמאכט פרובען זיך צו דערנעהנטערן צו דער ליבעראלער אינטעליגענץ, צו דער קאדעטישער פארטיי און האט אויך געפיהרט אונטערהאנדלונגען מיט די פיהרער פון דער פארטיי פראם. מליוקאוו און מאקלאקאוו׳ן וועגען אריינטרעטען אין דער פארטיי און קאנדידירען פון זייער ליסטע צו דער מלוכה-דומע.

א בעדייטענדע השפעה האט אויף לאפוכינ׳ען געהאט זיין פ וי, וועלכע האט געשטאמט פון דער ליבעראלער אריסטאקראטישער פאמיליע פון די פירשטען אורוסאוו. זי האט אויף איהם געהאט דעם איינפלוס, ער זאל ניט בלייבען גלייכגילטיג אין דער צייט, ווען ס׳איז געגאנגען דער ענטשיידענער קאמף געגען די מעשים תעתועים, וואס האבען זיך אפגעשפילט אין דער אכראנע.

בורצעוו האט זיך מיט לאפוכינ׳ען בעקענט אין סאמע אנהויב פון זיין אפענזיווע געגען די פראוואקאטארען. אין די יאהרען 1906-07 האט זיך בורצעוו עטליכע מאל בעגעגענט מיט לאפוכינ׳ען אין פעטערבורג. אלס פריוואטע פערזאן, וועלכע איז שוין ניט געווען אפיציעל פערבונדען מיט די רעגירענדע קרייזען, איז לאפוכין עטליכע מאל אפילו געווען ביי בורצעוו׳ן אין דער רעדאקציע פון „בילאיע". בורצעוו האט ניט איינמאל געפרובט ארויספיהרען דאס געשפרעך אויף דער פראגע וועגען פראוואקאטארען, נאר דירעקט האט ער די פראגע ניט אוועקגעשטעלט. לאפוכין ווידער, וועלכער האט גערן גערעדט וועגען פערשידענע ענינים, האט אויסגעמידען צו דערצעהלען וועגען פראוואקאטארען.

אין אנהויב 1908 האט בורצעוו, וועלכער האט זיך דעמאלט געפינען אין פינלאנד, געשיקט צו לאפוכינ׳ען קיין פעטערבורג סאוינקאוו׳ס שוועסטער. זי האט איהם איבערגעגעבען, אז בורצעוו פערבעהט זיך צו פאהרען קיין אויסלאנד און אז ער וויל מיט איהם זיך אדורכרעדען.

לאפוכין איז געקומען צו בורצעוו׳ן קיין טעריאקי אין האטעל, וואו בורצעוו האט ספעציעל געדונגען א צימער פאר דער דאזיגער בעגעגעניש. לאפוכין האט אבער לאנג ניט געקאנט פערבלייבען מיט בורצעוו׳ן, ווייל ר׳האט זיך זעהר געאיילט, דאסמאל האט בורצעוו אפען געשטעלט די פראגע וועגען דער ראלע פון פראוואקאטארען און פראוואקאציע אין דער טעטיגקייט פון דער אכראנע. לאפוכין האט אבער אויך אין דעם פאל געגעבען אן׳אויסמיידענדען ענטפער; געגוייער האט ער צוגעזאגט צו דערצעהלען אין אויסלאנד, וואוהין ער האט זיך פערנומען איינגיכען צו פאהרען. בורצעוו האט איהם געבעטען, ער זאל וועגען זיך צושיסען טון, ווען ער וועט זיין אין אויסלאנד, און זיי האבען זיך צושיידט.

(פארטזעצונג קומט).

וואס עס טהוט זיך אפ אין די פערפליצטע געגענדען אויף די ברעגעז פון מיסיסיפי-טייך

אויף ביידע זייטען פון דעם מיסיסיפי ציהט זיך נאטירליך לאנד. די לאנד איז גראד נישט הויך. פון אייביג אן ווען עס פלעגט קומען פריהלינג, פלעגט דער מיסיסיפי געשוואלען ווערען, דאס וואסער פלעגט אריבערגעהן די ברעגען און פערפלייצען דאס ארומיגע לאנד. אבער אין די לעצטע צוויי הונדערט יאהר זינט דער ווייסער מענש איז געקומען און האט גענומען בעזעצען דאס לאנד ארום דעם מיסיסיפי און פערפלאנצען שטעדט, און דערפער, האט ער אנגעהויבען מיטלען צו פערהיטען, דאס לאנד זאל נישט פערגאסען ווערען מיט וואסער יעדען פריהלינג. וואס האט ער געטון? ער האט אויף ביידע ברעגען פון דעם מיסיסיפי אויסגעבויט דאמבעס.

אין געוועהנליכע צייטען האבען די דאמבעס זיך אלע מאל ארויסגעוויזען פאר אנ'ערפאלג. זיי האלטען דעם מיסיסיפי אין זיך אזוי ווי אין א גילטער. די פריהלינג וואסערען ווען זיי הויבען זיך אן אריינגיסען פון אלע זייטען אין דעם מיסיסיפי קומען געוועהנליך אן אין פערשידענע צייטען, איינע פריהער און אנדערע שפעטער. דאס גיט דעם מיסיסיפי די מעגליכקייט, מיט דער הילף פון די דאמבעס, זיך צו „פערווערטען" מיט דעם עקסטרא וואסער. אנדערש אבער איז עס הקנטיגעס יאהר. גראד האט פאסירט אז היינטיגעס יאהר, האבען זיך פון אלע זייטען א גאס געטון אנגעהייצרטע וואסערען פון אלע זייטען מיט אמאל.

עס איז אונמעגליך צו שילדערען אין ווערטער די גוואלדיגסטע מאכט פון דעם געשוואלענעם מיסיסיפי, ערטערווייז איז דער פלוס צעהן מאל אזוי שטארק ווי דער פלוס פון די ניאגארא-פאלן. אין געוויסע ערטער איז די פערפלייצונג פונאנדערגעגאסען אויף א שטרעקע פון זעקס טויזענד פוס, און איז 50 פוס טיף. די וואסערען לויפען מיט דער שנעלקייט פון 6 מייל א שעה.

דער העכסטער פונקט פון דער פערפלייצונג, דער „שפיץ" פליסט לאנגזאם, ארום פערציג מייל א טאג.

דער שרעק פון דער פערפלייצונג איז אט דער שפיץ. ווען דער העכסטער פונקט געהט פערביי הויבט דאס וואסער אן אפצופאלען. אבער איבער דער געגענד, איבער וועלכער דער גרעסטער שפיץ פון דער פערפלייצונג איז אריבער, האט ער איבערגעלאזט היגטער זיך חורבן און פערוויסטונג.

איבער דער גאנצער לענג פון דעם מיסיסיפי ריווער, איבער וועלכער דער העכסטער פונקט פון דער פערפלייצונג איז, נאך נישט אריבער, ארבייטען מענשען איבערהאפט צו פערשטארקען די דאמבעס. דער איינדרוק איז אזוי ווי די מענשען וואלטען געפיהלט, אז עפעס א מעכטיגער און געמעהליכער פיינד רוקט זיך אן, און זיי זוכען מיט אלע קרעפטען זיך בעפעסטיגען בעגען איהם.

אין א מלחמה פאסירט אפט, אז די ארמעע פון לאנד רייסט אויף די אייגענע בריק, כדי צו שטערען דעם גאנג פון דעם שונא. דאס זעלבע האט מען געטון מיט דער דאמבע פון פאוררא, וועלכע מען האט אויפגעריסען, כדי צו ראטעווען די שטאדט ניו ארליענס. אבער פאר דער פערפלייצונג אין אלגעמיין איז עס געווען א קנאפע הילף. די וואסערען, וואס געהען דורך דעם שפאלט, וואס איז געעפענט געווארען אין דער דאמבע זענען נישט ביים גענוג, און לאזען זיך פיהלען בלויז אויף א שטרעקע פון עטליכע מייל ארום דער דאמבע. אבער אביסעל ווייטער דערפון פיהלט זיך גאר קיין שום ווירקונג נישט פון דעם געעפענטען ויעג.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען, ספעצ. פאר לונגען און הארץ-קראנקהייטען, בעשטראהלונגען מיט קונסטליכע בערגזון.
נעמט אן פון 3—4 נאכמיטאג און פון 4—5 אין דער לעטשניצע „וואולקא".

DR PRYBULSKI
זאוואדסקא 1, טעלעפאן 25-38
אינערליכע און האר - הויט - קראנקהייטען, פענעז-שוואכע, בעשטראהלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל), רענטגען-שטראהלען.
נעמט אן פון 9—1 און פון 4—8 אוועגד. דאמען: פון 4—5 נאכמ.

נייער פאהר-פלאן
פון 15 מאי 1927 ביז'ן 1 סעפטעמבער

לאדז-פאבריקס-וואקזאל
קומען אן פון:

1.55	קאלושקי (ביינאכט)
4.40	ווארשא
7.21	קאלושקי
8.15	„
9.35	טשענסטאכאוו
10.40	ווארשא
12.35	קאלושקי (פון 1. יוני—15 סעפט.)
13.25	סקארזשיסקא
14 40	ווארשא
16.33	„
19.55	טארנאבזשעג
20.25	קאלושקי
22.15	„
22.45	ווארשא (שנעל צוג)
20.23	קאלושקי (זונטאג און חגא-טעג)

געהען אפ הין:

1.40	ווארשא (ביינאכט)
7 50	„ (שנעל-צוג)
9.05	קאלושקי (זונטאג און חגא-טעג)
9.30	טארנאבזשעג (דורך גאלקוווער-סלאמוזשי)
10.35	קאלושקי (פון 1. יוני—1. סעפט.)
11 50	„
14.25	ווארשא
15.20	„
16.25	טשענסטכאוו
18.05	קאלושקי
18.55	ווארשא (אייל-צוג)
19 10	סקארזשיסקא
20.10	ווארשא
23.45	קאלושקי

לאדז-קאלישער וואקזאל
קומען אן פון:

1.46	ווארשא (ביינאכט)
2.59	אסטראוו
6.33	פאריז—בערלין (שנעל-צוג)
6.38	קראקע
6.59	פוזען
7.43	לאוויטש
8.43	קוטנא
8.53	אסטראוו
10.39	ווארשא
10.40	לעמבערג
11.56	ווארשא (לוקסוס, מאנטאג, מיטוואך און פרייטאג)
12.44	ווארשא
13 32	פוזען
13.45	קוטנא
18.05	קאלושקי
18 40	פוזען
19.05	פאריז-בערלין (לוקסוס)
20.13	קוטנא
21.43	ווארשא
22.05	קוטנא
22.10	שיעראדז (שבת, זונטאג און חגא-טעג)
23.06	ווארשא (שנעל-צוג)

געהען אפ הין:

2 01	אסטראוו (ביינאכט)
3.14	ווארשא
6 41	„ (שנעל-צוג)
7.14	„
8.00	פוזען
8.10	קאלושקי
9.03	קוטנא
12.57	פוזען
12.04	בערלין—פאריז (לוקסוס)
13.15	ווארשא
13.47	„
14.10	קוטנא
15.25	לעמבערג (דורך סקארזשיסקא)
16.40	שיעראדז (שבת, זונטאג און חגא טעג)
18.35	אסטראוו
19.13	ווארשא (לוקסוס, מאנטאג, מיטוואך, פרייטאג)
19.38	לאוויטש
20.15	קוטנא—דאנציג
20.35	קראקע (דורך ראקישין)
21.58	פוזען
23.14	בערלין—פאריז (שנעל-צוג)
23 58	קוטנא

Dr. A. Gibiański
Ordynuje w KRYNICY
od 21 maja. 671
ul. Lipowa, willa Zajlera.

בעקאנטמאכונג.

כ'מאך בעקאנט די ג' קונדשאפט, אז צוליב די קאנקורענץ האב איך
בעדייטענד רעדוצירט די פרייזען !!!
און עמפעהל אין א גרויסען אויסוואהל זעמטליכע אין- און אויסלענדישע
פערפומעריע-ארטיקלען
פון די בערייטעסטע פירמעס, ווי:
Cotti, Houbigan, Guerlain, Violett, Dralle און אנדערע
די ג' קונדשאפט ווערט געבעטען צו בעזוכען מיך און זיך איבערצייגען.
בעמערקונג: פאר רעיעלע סחורה ווערט גאראנטירט!
אנגראסיסטען בעקומען ראבאט! מיט אכטונג
Perfumerja: Drukier, Zawadzka 11.

אין פלאמען פון ליבע און האס

(ראמאן).

(20

— וואס איז? — האט קארל א פרעג געטון מיט א פערשטיקט קול וואס איז געשעהן!

דער אויספארשונגס-ריכטער האט איהם פערוואונדערט בעטראכט...

דער יונגער לעווענטאל האט גארנישט געענטפערט. ער האט זיך אוועקגעזעצט אין ווינקעל פון קיך און אנגעהויבען. וויינען טרעהרען זענען איהם גערונען פון די אויגען, און א ביסעל געלינדערט זיין שווערען צער.

— וואס האסטו זיך אזוי דערשראקען? — האט דער אויספארשונגס-ריכטער א פרעג געטון ביי קארל'ען.

— מיר האט זיך אויסגעדוכט, אז דער יונגערמאן וויל אונז עפיס איבערגעבען...

— וואס, אייגענטליך?

— כ'ווייס נישט.

— ביזט מאדנע בלאס געווארען, קארל? איך זעה, עס ווארט דיר נישט גוט...

— מיר, נישט גוט?.. וואס פעלט דיר איין? — האט זיך דרייוויק פונאנדערגעלאכט.

די אויגען זענען ביי איהם בעת מעשה געווען ארא פענלאזט.

דערווייל איז צוריקגעקומען דער פאליציי-קאמיסאר אין דער בעגלייטונג פון שמואל לוריע'ן, נאך וועלכען ער איז געהאט אוועקגעגאנגען.

פריינטלעהענדיג אין קיך איז לוריע געווען איינגאנצען צוטומעלט: מיט אנ'אונרוהיגען בליק האט ער געזוכט דעם ארט, וואו ס'איז געלעגען זיין דער'הרג'עטער פריינד, צמיל לעווענטאל.

קאפיטעל 5.
דער אונשולדיגער הרבי.

מיר געדענקען אלע, ווי פון פערטען אויפ'ן זיגסטען מאי, אנ'ערך אכט א זייגער אין אווענד, האט מערי לוריע געזאגט צו איהר מאן:

— געה צו צו לעווענטאל'ן, פרוב נאך אמאל צוזעהן, און וועסט זעהן, אז דו וועסט צוריקקומען מיט געלד. גלויב מיר! שמואל לוריע איז דאן אוועק. ער האט זיך געפאלגט זיין ווייב.

געטראפען האט ער דאן לעווענטאל'ן, ווארעמענדיג זיך ביי דעם פייער, וואס איז געווען פונאנדערגעלייגט אין דער קיך. אויף דער שוועל האט ער זיך אפגעשטעלט, נישט האבענדיג די דרייסטקייט צו גיין ווייטער.

— א, דאס ביזטו, סאמועל! — האט אויסגערופען לעווענטאל, וועלכער איז פונקט יענעם טאג, ווי מיר האבען עס אויך געהערט פון פערעלעס עדות-זאגען געווען רוהיג און מיושב.

— דאס ביזטו, סאמועל! וואס האט מען עס דיך אזוי לאנג נישט געזעהן!?

— איך בין דאך ביי דיר די וואך געווען פיער מאל! — האט פערוואונדערט געענטפערט לוריע — געדענקסט דען נישט?...

— ניין... כ'געדענק נישט...

— מאדנע! איך האב אפילו געשריבען צו דיר!

— איך האב פון דיר קיין שום בריף נישט דערהאלטען... וואס האסטו עפיס גלאט געדארפט צו מיר שרייבען?.. בריוולען זיך אין דערזעלבער שטאט, ווי א קליין קינד?.. און... אפשר האב איך פערגעסען וועגען די בריף, וואס דו זאגסט — כ'ווייס נישט. פון א געוויסער צייט האב איך איינגאנצען פערלוירען דעם קאפ... יא... אבער וואס געהסטו נישט אריין?.. שטעהסט כבני בפסח!.. איך האב דעם איינדרוק, אז דו שרעקסט זיך פאר מיר...

— נו-יא, האסט מיר לעצטענס געמאכט אזעלכע ברוך הבא'ס...

— איך? דיר?.. וואס האב איך דיר דען געקאנט זאגען? מיט א מין נאאיווער אפענהערציגקייט האט לוריע איבערגעגעבען וועגען וואס עס האנדעלט זיך, און וועגען די אויסנאהמע'ס, וואס לעווענטאל האט פאר איהם די לעצטע וואך געמאכט.

לעווענטאל האט זיך אויפמערקזאם צוגעהערט.

— דערפסטו נאך, הייסט עס, אלף די פופצעהן הונדערט קראן? — האט ער מיטפיהלענד א פרעג געטון.

יא!.. א נישט וועל איך פון מארגען האבען צו טון מיט'ן געריכט.

— איך וועל דיר געבען דאס געלד.

— באמת?.. לאמיר עס זעהן..

— עפיס רעדסטו מיר סגי-נהור לשון? וואס איז אויף דיר אזוי גרויס דער חידוש? זענען מיר דען נישט כמעט קרובים... אייגענע? וואס'איז — קלייבט זיך דען נישט קורט איינגיכען חתונה-האבען מיט יהודית לען?

ער האט זיך אויפגעהויבען פון בענקעל, און זיך געלאזט געהן אין פינסטערען צימער.

— קום מיט מיר, — האט ער געזאגט — נעהם א ליכט, ווייל זעהסט... איך האב געלאזט פערמויערען דאס פענסטער אויס מורא פאר גנבים...

— האסט גוט געטון!

ווען זיי זענען אריין אין צימער, וואו ס'איז געשטאנען דער קופערט, האט לוריע, נישט גלויבענדיג נאך, אז ער וועט בעקומען דאס געלד, א פרעג געטון:

— גיסט מיר טאקי?

— משוגע'נער!.. זעהסט דאך!

אין לוריע'ס אויגען האבען זיך בעוויזען טרעהרען. ער האט ארויסגעצויגען פון טאש א נאז-טיכעל, כדי די טרעהרען אפצווווישען.

— איך מוז ביי דיר בעטען — האט ער געזאגט — אז דו זאלסט מיר מוחל זיין פאר אלע שלעכטע געדאנקען, וואס איך האב געהאט וועגען דיר!

— איך בין דיר מוחל במחילה גמורה! — האט לעווענטאל געזאגט, און געדריקט לוריע'ס האנד.

דאס טיכעל איז בעת מעשה ארונטערגעפאלען, און ער האט עס נישט בעמערקט: ער איז געווען איינגאנצען פערטון אין פעקעל געלד, וואס לעווענטאל האט איהם דערלאנגט. ער איז געווען פערנומען מיט'ן ציילען.

זיי זענען צוריק אריבער אין קיך.

איך וועל דיר באלד געבען א קבלה-צעטעל! האט לוריע געזאגט.

— מען דארף נישט, סאמועל! פאר מיר איז גענוג דיין ווארט! אז איך וועל שטארבען, וועסטו דאס געלד צוריק אפגעבען מיין זוהן!

— יא... אבער, עמיל, ווען איך וועל פריהער שטארבען?

— איך וויל פון דיר קיין קוויטונג נישט, און שוין! האסט מיר פריהער געזאגט, אז איך האב דיר די וואך עטליכע מאל פערשאפט עגמת נפש... נו, וויל איך דיר בעווייזען, אז עס איז נישט געווען מיין שולד!.. א, בנאמנות — נישט מיין שולד!

— נו, מילא, זאל זיין, ווי דו ווילסט...

(פארטזעצונג קומט)

גרויסער וואהל-טאָג אין ווארשא.

(ענדע פון 1-טע זײַט).

פאַרגעקומען אַ סך געשלעגען צווישן קאָמוניסטן, בונדיסטן און פועלי-ציון. די פּאָליציי איז גרויסבּרויפן גע-וואָרן 111 מאָל צו פאַרשידענע פּלעצער. ס'זײַנען פאַרהאַפט 62 ערנסט פאַרוואונ-דעטע דערונטער 28 יודן. איבערהויפּט זײַנען פאָרגעקומען צוזאַמענשטויסן אויף פאַריסאַוער פּלאַץ, דזשיקע, גענשע און סמאָטשע. מצד די בונדישע אַגיטאַטאָרן זײַנען פאַרהאַפט 12 שווער-פאַרוואונדעטע, דערונטער איז ערנסט פאַרוואונדעט דער מיטאַרבייטער פון דער „פאָלקס-צייטונג" לייזער לעווין.

דער ענדעקישער „קאַפּט" האָט זיך גישט בּאַגנוגנט בלויז מיט אַ מינדלי-כער אַגיטאַציע, נאָר די ענדעקישע אַגיטאַטאָרן האָבן אויך געשלאָגן אַלע ווײַבער געגנער. די ענדעקישע כו-ליגאַנעס האָבן אַ סך „אויסגעטאָן" אויף סמאָטשע, רימאַרסקע, כלאָדנע א. אַנד. גאַסן אין אַלע פאַלן האָט פּאָליציי אינטערווענירט.

אין אַ ריי וואהל-ראַיאָנען זײַנען בּעמערקט געוואָרן שוועריגקייטן פון די יודישע וועהלער בײַם אָבגעבן די שטי-מען, אַזוי איז אויף אַ קאַראַלקאָווע גאַס בײַם וואהל-בּיוראָ אויסגעשטעלט גע-וואָרן אַ דאָפּעלטע רייה פון יודען און קריסטן. אָבער דאָס אַריינלאָזן די וועהלער איז אײַנגענומען אַזוי, אַז אַרום האַלב 10 אין אָוונט, פאַר'ן שליסן דאָס ביוראָ, איז נאָך געשטאַנען אַ רייה פון עטליכע הונדערט יודען. אַ סך זײַנען טאַקע געבליבן אין דרויסן.

די קאָמוניסטן האָבן געפיהרט אַ גע-וואַלטיגע אַגיטאַציע פאַר זייער גע-פּסל'טער ליסטע נומער 10. צווישן די קאָמוניסטישע אַגיטאַטאָרן זײַנען אַרעס-טירט געוואָרן 45 פּערזאָן. אין משך פון דער פאַרגאַנגענער נאַכט, האָבן די קאָמוניסטן אויסגעקלעבט אויף די מויערן פיל פּלאַקאַטן און אויפגעהאַנ-גען אויף די טעלעגראַף און טראַם-וואַי-סלופּעס טראַנספּאַרענטן מיט קאָ-מוניסטישע לאָזונגען.

נאָמיטאָג איז אויפ'ן מוראַנאָווער פּלאַץ פאַרפאַלען געוואָרן דורך לינקע אַגיטאַטאָרן דער אויטאָ פון „התאחדות" אין וועלכען ס'זײַנען געזעסן: דעפּ. לעווינזאָן און גאַרדאָן. די אַנפאַלער האָבן צעריסן די טראַנספּאַראַנטן. גרויסע אַטאַקעס צווישן די אַגיטאַטאָרן פון די פאַרשידענע ריכטונגען זײַנען אויך פאָרגעקומען אויף פּאַק-טאַוו, אַכטע און וואָליע. אויף כלאָדנע גאַס איז אַן'אויטאָ פון דער ליסטע 16 („בּלאָק") באַפאַלען געוואָרן דורך אַ מחנה סטודענטן, וועלכע האָבן זיך נעהאָט בּעהאַלטן אין קאָשטשאָל. פּאָ-ליציי האָט עטליכע אַרעסטירט.

דער „בּעריהמטער" פּראַגער פּוהר-מאַן זשולטעק איז אַ גאַנצן טאָג אַרום געפאָהרן מיט זײַנע פּלאַקאַטעס, אויף וועלכע ס'זײַנען געזעסן קלײַנע קינדער און געשפּילט „פּיערוואַ בּריגאַ-דאַ" און אַנדערע מיליטערישע לידער. דאָס איז געווען די פּראָוואָקאַציאָנעלע פּראָפּאַגאַנדע פון'ם טאָג.

ס'זײַנען אויך פאַרצייכנט געוואָרן צאָהלרייכע פאַלן פון איבערפאַלן דורך אויטאָ'ס און טראַמוואַיען, מחמת די בּעוועגונג אין די גאַסן איז געווען אַ גאָר גרויסע.

וויכטיגע רעזולטאַטן פון די וואהלען אין ווארשא.

וואַרשאַ, 23 (האַלב 6 פריה) פון די וויכטיגסטע ליסטעס איז איצט בּעקאַנט געוואָרן פאָלגענדער צייטווייליגער רעזולטאַט: ליסטע 7 (יודישע הויז-ווירטען) 1713 שטימען; ליסטע 15 (התאחדות) 702; ליסטע 17 (דעמ. פאָל-קיסטען) 516; ליסטע 18 (פּא"י) 2012; ליסטע 19 (זשולטעק פּוהרמאַנעס) 910. ליסטע 20 (פּרילוצקי) 943; ליסטע 21 (אוגפּאַרט. בית לחם) 503

הסכם מיט דער סאוו. דעלעגאַציע

אוי"ף דער ווירטשאַפטליכער קאָנפערענץ אין גענף.

גענף, 22 (ספּ. טעל.) אויף דער לעצטער זיצונג פון דער ווירטשאַפט-ליכער קאָנפערענץ איז געקומען צו אַ קאָמפּראָמיס צווישן די בּעזונדערע דע-לעגאַציעס מיט דער סאָוויעטישער וועגן דער רעזאָלוציע, וועלכע אָנערקענט די עקזיסטענץ פון אַ קאַפּיטאַליסטישן און קאָמוניסטישן ווירטשאַפטס-סיסטעם.

די אָנגענומענע רעזאָלוציע שטעלט פעסט, אַז די ווירטשאַפטליכע קאָנ-פערענץ בּעגריסט אַלע דעלעגאַציעס פון אַלע מלוכות אָהן אונטערשייד פון זייער ווירטשאַפטליכן סיסטעם.

שלמה אהרן קעניגסבערג ז"ל

געשטאָרבן איז אין לאָדז געשטאָרבען דער בּעקאַנטער לאָדזשער כלל-טוער, אָנגעזעהענער פּלאַקאַטנדרוקער חסיד, ר' שלמה אהרן קעניגסבערג. דער פאַרשטאָרבענער איז גע-בוירען געוואָרן אין טשענסטאָכאָוו אין יאָהר 1867, אין אַ מיוחס'דיקער משפּחה, און אין 1890 גרינדעט ער אין לאָדז די בּאַקאַנטע פירמע „קעניגסבערג און סטריקאָווסקי", דער קרוג-אויסבּרוך טרעפט איהם אין מאָסקווע און ער פערבלײַבט אין רוסלאַנד ביז'ן 1918 י. בּאַלד ווי פּוילן ווערט בּעפרײַט פון דער אָקופּאַציע קומט קעניגסבערג קיין לאָדז און ער פאַר-נעמט באַלד אַן אָנגעזעהענעם אָרט אין היגן געזעלשאַפטליכן לעבן. ער ווערט אויסגע-וועהלט אַלס ראַטמאַן אין שטאָט-ראַט, און פּראַזעלמוגנס-מיטגליד פון צענטראַלן בּוהרים-פאַראיין, מיטגליד פון פאַרשידענע שטאָטישע קאָמיסיעס און פּערוואַלטונגס-מיטגליד אין אַ רײַה געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס.

מיט אַ קורצער צײַט צוריק האָט זיך דער פאַרשטאָרבענער פּערקיהלט. עס האָט שוין זיך גערעכנט אַז ס'פערט איהם בעסער, מיט אַמאָל האָט ער געכאַפּט בּעקומען אַ הערץ-אַנפאַל און האָט פאַרענדיגט זײַן לעבן. זײַן אונערוואַר-טעטער טויט האָט אַרויסגערופן אַ טיפן טרויער בײַ אַלע, וועמען ער האָט געטאָן פיעל טובות און בײַ אַלע די וואָס האָבן איהם געקענט.

ת.נ.צ.ב.ה.

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת — פערגעס לויפט יעדער אין ביוראָ פּיעטריקאָווער 17! ואמרת אליו, ואָלסט איהם זאָגן — אַז אין דעם ביוראָ —

17 פּעטריקאָווער 17

3-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 53, וואו מ'האָט שלאַנגען און געשריבן שלעכטע ביטעס לויט'ן אונטער'ן, קלאָזעלעס, וועבפּעסעשאַניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילן, אַפּעלאַציעס, אַפּאָזיציעס, אַרדאַלאַניעס, רעקורסן, פאַרגען פּעטער און קאַ-סיפאַריאַט-רושאָגרע, בּיטעס וועגן דירה און אוסשאַנד ראַדיאַשווי און אין אַלע פּאָליציי-בּעצירקען, שאַטפּות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערצידיעס, אַקטען דאַראַנניעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

רעכט-קאָנסולענט י. מאַנער. פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 53 שנעל, רעעל און בּיליג

עמשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען!

בּושעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָווענד

ד"ר וואַליטסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	4—5
ד"ר הערשנער	קינדער-קראַנקהייטן	12—9½ 5—4
ד"ר שיטמאַן	אונערליכע קראַנקה.	1—11
ד"ר לובּימטש	הויט און געשלעכט קר.	2—12
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גמבּטונג קר.	5—1
ד"ר גאָלדבּלאַט	אויגען-קראַנקהייטן	2—12.30
ד"ר עליאַטבּערג	כירורגישע קראַנקה.	— 1
ד"ר בּערנבּוים	פרויען און געבּורטס-הילף	4—3

פּסיכאָ-טער פּיצ, שפּר ד"ר-טער, קינערגעזנטליכע בּערג-זון-בּעשטראַהלונג. אולטראַ-ווייאָלעטע טעלעגראַפיע, טאַסטוש, עלעקטראָטעראַפּיע, קאָמפּרעסן. אויך קרעלטשוב — היזיאָגען אַ שטאָט. — אין לאַבּאָראַטאָריע מאַכען אַנאַליזן אַלע אָרט אַנאַליזען, ווי וואַסער פּלעגאַט אין מלגים.

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

בּײַ דער לעטשניצע איז בּעשטעטיגט געוואָרן אַ רענטגען-קאַבּינעט עם נאָכמיטאָג:

ד"ר זילבּערשטיין	צאָהן-אַרצט	2—10 נ.
ד"ר לאַזשינסקאַ סטראַפּאַלסקאַ	צאָהן-אַרצט	7—3

קינסטליכע ציינער, קראָנען, פּלאָמבּען א. אַ. וו. די לעטשניצע איז אויך אָפען יום-טוב.

יונגלעה

און מערלעד

צו לייכטע אַרבּייט געגען באַלדיגע צאָהלונג ווערן געזוכט אין דער שפּיגל-פאַבריק זאַכאָדניאַ 18.

אַפּרעסער'ין ווערט פון זאָפאָרט גע-ברויכט בײַ ראָזענבערג'ן, ווידזעווסקאַ 6. גלײַכצײַ-טיג קען זיך מעלדן אַ גו-טער פּליסירער. 747

אַ ריכטעוועור קאָמאָשן-שטעפּער ווערט פון זאָפאָרט געזוכט בײַ שלאָמקאָוויטש, נאָוואַ זאַר-זשעווסקאַ 14. 739

Zaginiony został kwit z Elektrowni Łódzkiej za Nr 40960 na imię Berman Gitla, zam. przy ulicy Skwerowej 18. 742

העלפּעראַנישע קורסען פאַר שוואַכבעפעהיגטע און שוועריערציהבאַרע קינדער. שפּראַכשטערונגען (שטאָמלען, פּויבשטומהייט)

Dr. med. A. Szmirgeld

נערווען-אַרצט.

עלעקטריזאַציעס, ליכטהייל-פּראָצעדורן.

CEGIELNIANA 6, tel. 51-83

עמפּפאַנגט פון 5 — 7 אָוונד.

Dr. med. H. Lajchter

קאָנסטאַנטינער 9.

רוג זאַכאָדניע טעל. 49-66

צאָהן-כירורג

ספּעצ. פון כירורגישע קראַנק-הייטן ווי: שטאַמפּען, גומבּען, דרוזאַנטעס, צאָהן-פּיסטולעס א.ז.וו. נעמט אָן פון 1½—5 און פון 8—9 אָוו. אַמטאָ 11—2.

געזונטלייג ווערט אַבגעטויט

יעדעס טיפּע געפיהל פון סימפּאַטיע אָדער ליבע צו זיך אַליין, אויב מען נעמט ניט אַן בּעצייטענס קיין מיטלען געגען אוּנאַנגענעהמען גערוך פון מויל, וועלכער ווערט נאָר בּעזייטיגט דורך

FERMENTINA

דער בּעסטער מיטעל געגען שלעכטען ריח פון מויל.

„פערמענטינא" קאָנסערווירט די ציין, שטאַרקט די דזשאָנסלעס בּעזייטיגט דעם שלעכטן ריח פון מויל און מאַכט דאָס אויטאָמאָטיזירן אָנגענעהם.

הויפּט-סקלאַד אויף פּוילן: ROMAN WŁODARSKI, WARSZAWA, LUBIECKIEGO 5

צו בּעקומען אין אַלע אַפּטייקן, אַפּטייק-סקלאַדן און פּערפומעריע-געשעפטן. פּרײַז 2.75 זל. פאַר שטיק. ווען מ'קריגט ניט, דאַרף מען זיך ווענדן צום הויפּט-סקלאַד אויף פּוילן. פאַר קונים פון דער פּראָווינץ ווערט אַרויסגעשיקט נאָכ'ן בּעקומען פאַראויס 3 זל. אָדער 3.50 אויף אַ נאָכנאַהמע. 6191 היט זיך פאַר פעלשונגען!

פערטרעטער אויף בּעזונדערע שטעט אויף אייגענער רעכנונג ווערן געזוכט.

Dr. med. BRAUN

פּאָלודניאָוואַ 28

טעלעפאָן 40-26

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטן און מענער - שוואַכע.

בּעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-לאַמפּ (האָר-אויספאַל)

נעמט אָן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אָוונט

8-kl. Gimnazjum Żeńskie Eug. Jaszuńskiej-Zeligmanowej

18 POŁUDNIOWA 18 634

די אײַנטריטס-עקזאַמענס ווי אַ לעקציע-סיסטעם קומען פאַר דעם 30-טען און 31-טען מאי 4 אַ זייגער נאָכם. ביטעס אין אַלע קלאַסן נעמט אָן די קאַנצעלאַריע פון גימנאַזיום טעגליך פון 10—12 און פון 5—7 נאָכב. אין די קלאַסן A און B ווערן אָנגענומען אויך יונגלעך.

דער שכר-למוד איז פון 70 זל. אַ קוואַרטאַל.

בײַם גימנאַזיום אַ מוסטערהאַפטע פרעבעל-שולע פאַר קינדער פון 4 יאָהר אָן.

Miejski Kinematograf Oświatowy

Wodny Rynek.

היינט און פאָלגענדע טעג! פאַר דערוואַקסענע!

„דער אינדישער — פאַמיליען-קבר" —

(INDYJSKI GROBOWIEC)

2-טע און לעצטע סעריע אין די הויפּטראָלען:

Mia May, Conrad Veidt, Erna Morena, Lya de Puti, Bernard Getzke.

פאַר יוגענד! „דאָס פייערדיגע פערזעהניש".

אין גאַנץ פּוילן און אויך שוין אין אויסלאַנד רעדט מען נאָר פון דער בּעקוועמליכקייט און גוטסקייט פון די בּעוואוסטע זומער-לאַטשעס

LEKKOCHÓD

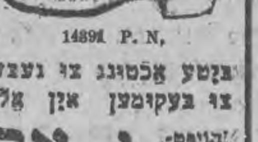

14891 P. N.

בּעסטע אַכטונג צו געבען אויף'ן פּאַטענט-שטעמפּעל. צו בּעקומען אין אַלע בּעסערע שוך-געשעפטן.

הויפּט-פערקויף: י. אבראמאוויטש, לאדז, פאדרזשעטשנא 15.

Dr. med. L. Pikielny

ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בּלאָזן און האַרן-קראַנקהייטן

Nawrot 8, telefon 19-90.

עמפּפאַנגט פון 4—7 אָוו.

Dr. med. Ludwik Rapeport

Pr. Narutowicza 25 (Dzielna) tel. 44-10.

ספּעציאַליסט פאַר נירען, בּלאָזן און האַרן - קראַנקהייטן, נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוונט.

Dr. med A. URYSON

קאָנסטאַנטינער 20

טעל. 35 85

אינערליכע קראַנקה. נעמט אָן פון 3 ביז 5 נאָכם.

אַבאָנעמענטס-פּרײַז: אין לאָדז: אַ חודש — 3 זלאָטעס, — אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש — 6 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טײַערער. — פאַר'ן אינהאַלט און טערמין פון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פאַראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפן פון 9 ביז 3 און נאָכם.

אַנאָנסען - פּרײַז: פאַרן מעטער 15 גראָשן, פרײַטאָג 20 גראָשן, אין טעקסט 46 גר., פרײַטאָג 60 גראָשן, נאָכ'ן טעקסט 10 גראָשן, פרײַטאָג 15 גראָשן. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסן 100 פּראָצענט טײַערער. אויסער דער שטאָט — 50 פּראָצענט טײַערער.

פאַר אַ מיליטער - שורה.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman